

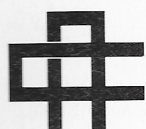
DE GILDETROM

39e jaargang afl. 1
Voorjaar 1992

*Lisette Sterken-Wijlaars
Uitbeelding patrones van de O.L. Vrouwegilde te
Aarle-Rixtel op de Vrije Gildedag Deurne 1990.*

Nol Coopmans Edelsmid

ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN
VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF
HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

GRAVEREN - DRIJVEN - CISELEREN - GIETEN

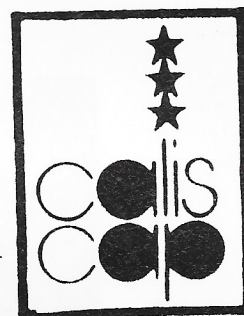
5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a, Tel.: 040 - 418586

GEACHTE GILDEBROEDERS EN GILDEZUSTERS

*Voor het leveren van, of
deskundig advies over uw*

GILDEHOEDEN OF GILDEVEREN:

Calis-Modes
De Elders 8
5087 AK Diessen
Tel.: 04254 - 1773

De grootste
sortering

GEWEREN & MUNITIE

vindt u bij

AVEMO vh
A. v.d. Ven-Mommers

Korvelseweg 80 - 82
5025 JJ Tilburg
Tel. 013 - 431905

kiek fotostudio

SPECIALISTEN IN
HET MAKEN VAN
GROEPSFOTO'S

Linge 29 - 5032 EV Tilburg
013 - 68 10 53

PIET SPANJERS
Goud- en Zilversmid

Heuvel 34, 5492 AD Sint-Oedenrode
Telefoon 04138-73126 Fax 04138-75099

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

Breestraat 47, St. Anthonis Tel. 08858 - 3366

Blinkt uit in vakmanschap

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift,
uitgave van de Stichting "De Gildetrom".

Hoofredacteurs

Drs. W.H.Th. Knippenberg Socrateslaan 115 5216 CT 's-Hertogenbosch tel. 073-133993	J.M. Oomen Kogelsmortel 6 5632 PV Eindhoven tel. 040-422869
---	--

Redacteurs

Eur. Gem. Hist. Schutt. M.E.M. v.d. Voort Valklaan 6 5613 EC Eindhoven tel. 040-438521	Maasland J.Th.M. Toorians Willibrordusstraat 4 5175 AL Loon op Zand tel. 04166-1516
---	--

Noorbr. Federatie R. Haase Wapendragerstraat 40 5641 GT Eindhoven tel. 040-811527	Kempenland R. Haase Wapendragerstraat 40 5641 GT Eindhoven tel. 040-811527
--	---

Kwartier van Oirschot J.A. Abrahams Vrijthof 9 5081 CA Hilvarenbeek tel. 04255-2384	Land van Cuijk H. Christiaans Koperwiekstraat 8 5451 XN Mill tel. 08859-5349
--	---

Peelland P.J.G. Verheyen Dilmanshof 63 5712 XL Someren tel. 04937-93618	Baronie en Markiezaat A.G. Boot Korte Brugstraat 28 4871 XS Etten-Leur tel. 01608-13270
--	--

Administratie

L.G.J. Huijbers Dr. de la Courtstraat 71 5421 JG Gemert tel. 04923-61855	Betalingen Rabobank Gemert rek.no.: 13.45.08.874 Stichting De Gildetrom Girorekening van deze bank: 839132
---	--

Voorwaarden

Abonnementsprijs 1992: collectief abonnement f 12,50 verminderd met introductiekorting van f 2,50; Particulier abonnement f 15,-
Aanmaningskosten f 5,-
Abonnement dient bij vooruitbetaling te worden voldaan. Het wordt geacht te worden voortgezet, tenzij opzegging voor 1 november geschiedt.
Abonnementen kunnen elk moment ingaan.
De redactie houdt zich het recht voor teksten naar beste weten en in ieders belang te redigeren.

Sluitingsdatum inzenden kopij afl. 2

5 mei 1992

Medewerkers aan dit nummer:

Buiten redactie: Th. v.d. Loo, Ch. van der Velde, P. van den Heuvel, H. Carolus, L. Huijbers, H. van den Eikhof, H. Sterken, A. de Groot, J. Smits, M. van Dooremolen, R. van Hal, C. v.d. Palen, A. v.d. Ven, Th. v.d. Dungen, J.A. Marinus.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de stichting "De Gildetrom".

Zetwerk en druk: Drukkerij Bek, Veghel.

TER INLEIDING

In het vervolg zal elke Gildetrom ingeleid worden door een persoonlijk artikel. Telkens zal een andere auteur zijn visie op iets uit het gildewezen naarvoren brengen. Oud-secretaris van de federatie, Mathieu van der Voort, start daarmee. Voor hem was er maar een onderwerp: de brand van het Stratumse gildehuis.

Veel gildebroeders vragen: "Was het wel zo verstandig al jullie waardevolle spullen in een houten gebouw te bewaren?" Toen we besloten een gildehuis te bouwen, maakte een architect een tekening met begroting. De kosten vielen te hoog uit. Gildebroeders opperden toen het idee een houten gebouw te plaatsen. Mijn reactie was: "Nee, veel te brandgevaarlijk." Dat werd ontkend. Officiëren van de Philips Brandweer, leden van ons gilde, beweerden dat een houten gebouw zeker zo veilig is als een stenen gebouw. Het duurt minstens een uur voordat vuur door een balk van vier centimeter komt. De balken van het gildehuis waren acht centimeter dik! Het gildehuis ligt dicht bij het Politiebureau Eindhoven-Zuid. Elk half uur komt een patrouille langs. De politie heeft de brand ontdekt. Om één uur die nacht was in Stratum al een school in brand gestoken. Tussen drie en vier uur trof hetzelfde lot een winkelcomplex, hartje stad, naast de Sint-Catharinakerk. Naar deze brand rukte de brandweer met groot materieel uit. Daarna kwam de melding van een brand in een houten gebouw aan de Boutenslaan. Naar deze brand werd een wagen gestuurd, die, zoals mij verteld is, niet geschikt was om de brand snel te blussen. Het duurde een hele tijd voordat men over water kon beschikken, terwijl naast het gebouw het riviertje de Tongelreep stroomt. Volgens zegslieden stond bij aankomst van de brandweer alleen nog maar de vluchtdeur in brand. Zou ons gildehuis er nog gestaan hebben, als er niet deze samenloop van omstandigheden was geweest? Naast zoveel gilde-attributen van mijn eigen gilde, is ook veel archief- en documentatiemateriaal verloren gegaan. Wat was mijn intentie? Volgend jaar ben ik veertig jaar gildebroeder. Ik hoopte dan een brochure geschreven te hebben over "40 Jaar lief en leed als gildebroeder werkzaam voor het gildewezen". Daarnaast wilde mijn vrouw eindelijk wel eens haar huis verlost zien van alle overal opgeslagen ordners en losse papieren. Een van haar grootste zorgen was, dat -wanneer ik voor haar de grote reis zou maken- zij met die.... zou blijven zitten en dat ik mij wel goed moest realiseren dat tussen al die spullen ook veel vrouwelijke dingen zaten; zeer persoonlijk en niet voor publicatie geschikt. Er was een geschikte ruimte dus..... Mijn bedoeling is altijd geweest te komen tot een documentatiecentrum. Drie leden van de SAT-Cie van Kempenland begonnen de originelen te ordenen. Die zouden naar het Streekarchief gaan. Copieën zouden in het Gildencentrum blijven. Voor Kring Kempenland was het werk voor 90% gedaan. Gelukkig is van het kringarchief tamelijk veel bewaard gebleven, omdat het iemand mee naar huis had genomen om er daar een overzicht van te maken. Dezelfde mensen zouden het federatie-archief onder handen nemen.

We hebben te weinig tijd gekregen.

Mathieu van der Voort

Daar is hij dan!

De Gildetrom in een nieuw jasje. We hadden beloofd: veranderingen zullen verbeteringen moeten zijn. En, zijn we geslaagd? Is het de moeite en het geld waard?

We vragen de aandacht voor enkele zaken:

- Geef alstublieft adreswijzigingen snel aan de administrateur door, evenals foutjes bij deze eerste bestelling.
- Betaal de gestuurde rekening voor het abonnementsgeld 1992 zo snel mogelijk. We moeten betalingsdiscipline vragen in ieders belang.
- Tussentijds aanmelden van nieuwe abonnees kan, maar doe het schriftelijk. Bij collectieve abonnementen dan het oude en het nieuwe aantal vermelden.

Er zijn grote veranderingen in korte tijd verwezenlijkt. Uiteraard zal er hier en daar wel een foutje tussen sluipen. Maar mogen we rekenen op ieders medewerking? En ge weet het: De Gildetrom hét maatgevende blad voor elke Brabantse, rechtgeaarde gildebroeder.

VUUR VERWOEST GILDEHUIS IN STRATUM

Van de redactie

"Het gebouw was net nog vijf keer van buiten geschilderd. Het kon er weer een tijdje tegen. Ik kan het niet geloven." In zichzelf pratend loopt Mathieu van der Voort door de ruïne van zijn droom: een eigen gildehuis voor zijn Sint-Jorisgilde Stratum. "Hier ... Heilig Kruisgilde Gerwen. Sta ik ook nog op, op die foto." Hij tilt een pakje papier op, aan de rand verkoold. "Landjuweel Boxmeer zestien keer op en neer geweest. Zestien honderd kilometer. Rekening Valklaan." Zijn droom, die in 1990 werkelijkheid werd, veranderde in een nachtmerrie in de ochtend van 21 januari. Toen brak tussen vier en vijf uur brand uit in het houten gebouw aan de Boutenslaan in Eindhoven. "Zie je nou hoe betrekkelijk alles is? Nellie heeft gelijk gekregen. Alles heb ik bewaard. Om het uit te zoeken. Voor later, als ik gepensioneerd zou zijn. Wat is dit?" Thieu wrijft over een boekje. Leest: "Spaarbankboekje Landjuweel Sint-Jorisgilde Stratum. Wat moet je er mee?" De houtbouw, die het gilde na weerstand en financiële offers, neerzette, was het mooiste gilde-onderkomen in Noord-Brabant. Eindelijk had het gilde een passende vervanging gekregen voor het gildehuis aan de Tongelresestraat. Veel gildebroeders hebben dat gekend als het "Schuttersgildecentrum". Het moest wijken voor nieuwbouw plannen. De oude fabrieksgebouwen, ook bekend onder de naam "Kodijko", zijn jarenlang een begrip geweest binnen het Brabantse gildewezen. Voor de nieuwbouw hebben alle gildebroeders en -zusters zich enorm ingezet. Ze hebben er allemaal ontelbare uren voor geploeterd en gesjouwd. En des te trotser werden ze op hun eigen huis: een grote zaal, een bergruimte voor gildespullen, een vergadering-zaaltje met archiefruimte, keuken, toiletten en nog twee andere berg ruimtes. Thieu was de boer opgegaan. Gildeheer

Dr. Wisse Dekker onderhield hem daarover vermanend in zijn toespraak tijdens de openingsbijeenkomst. Want als Thieu, ogenschijnlijk onschuldig binnenkomt, weet je dat na een tijdje het onderwerp financiën aangeboord wordt. Door die vasthoudendheid, bij het jongensachtig-gedurfde af, kon zijn droom verwezenlijkt worden.

De opening werd één groot feest. Na de opening door Gildeheer Dr. W. Dekker, zegende op 3 november 1990 Bisschop

*Wat rest 21 januari 1992,
's morgens om elf uur.*

Terschure het gebouw in. Er kwamen vele gasten en gelukwensen van Kring, Federatie, uit België en Duitsland. Dat de gildebroeders maar zo kort gebruik zouden kunnen maken van hun nieuwe bezit, kon niemand vermoeden. Daar bouw je geen gildehuis voor. Dat bouw je voor de toekomst, waar je vertrouwen in hebt. "Dat gebouw kan me geen kloten schelen. Dat zetten we net zo vlug weer neer als het er stond. Maar wat er in was, verdomme", roept een gildebroeder onder de indruk van de trieste aanblik.

Enkele diepgeschokte gildebroeders en een gildezuster ("Ik heb koffie meegebracht.") gaan, nadat de brandweer na zeven uur blussen vertrok, schoorvoetend aan het werk.

Het nog maar één jaar oude gildehuis valt aan de vlammen ten prooi.

foto: Ben van Mierlo

Mathieu: "Hier van het Heilig Kruisgilde Gerwen."

Met een hark en blote handen gaan ze in de vrieskou op zoek naar wat rest van hun eens zo trotse bezit. Ze harken en graaien. Ze peuteren zich een weg door de balken, planken, pannen en houtskool. Breed gebarend zegt er een: "Die kast is zo naarvoren gevallen. Hier moeten we zoeken." En ze komen tevoorschijn, verschrompelde schildjes, zwartgeblakerde medailles. Ze lezen: "St. Jan Soerendonk.", "Woensel 1923". Een schamel laagje bedekt de bodem van een kistje. Soms alleen nog maar vormloze, gebogen plakjes zilver. Ook van de trommen is niets meer heel; volslagen vervormd en door het vuur aangetast. De gedreven trommen waren een geschenk van Gildebeschermheer Van Abbe. Ze herinnerden aan zijn kinderen. Elke trom droeg een van hun namen. Alles, alles is weg, helemaal weg. Van de negentiende eeuwse voorladers resten alleen krom getrokken lopen. Van het schitterende vaandelmedaillon uit 1912 rest niets meer. De wanden van het gildehuis waren bedekt met een ongelooflijke schat aan historische herinneringen: oude foto's, schilderijen, wandborden, vaantjes, oorkondes, foto's van overleden gildebroeders, prijzenkasten en bekertjes. Och, misschien waren het niet allemaal zulke schatten. Maar op zo'n moment voelen gildebroeders op de eerste plaats de emotionele waarden van de kleinste stukjes. Maar er waren ook schatten bij, zoals het prachtige koningsportret door Hugo Brouwer, het hoofdvaandel met meesterlijk geborduurd medaillon en het oudste standaardvaandel van Noord-Brabant, gedateerd 1751.

Historisch-bewustzijn is een term, die de doorsnee gildebroeder niets zegt. "Maar vanmorgen hebben hier gildesusters staan te huilen," zegt Thieu van der Voort.

"Verdomme, wat er in was", roept dezelfde gildebroeder van zo even. Diep, diep getroffen zijn ze, de gildebroeders van Stratum. Plotseling beseffen ze dat een groot deel van hun erfenis voorgoed in vlammen is opgegaan. "Hoe is het mogelijk?" Een ander: "Wie doet nou zoiets?" Vermoedelijk is de brand van buiten af, in een hoek aan de achterkant gesticht. Door de felle oostenwind is het vuur naar binnengeslagen. Alleen in die hoek zijn de resten van de houten wanden aan de buitenzijde verkoold. Toeval? Opzet? Samenloop van omstandigheden? Het vuur is zo alles vernietigend te keer gegaan, dat de recherche weinig hoop had daar ooit uitsluitend over te kunnen geven.

Men had er vertrouwen in dat zoiets nooit zou kunnen gebeuren. Het Federatie-archief, delen van het archief van Kring Kempenland, het archief van de Europese Gemeenschap van Schuttersgilden en het archief en de documentatie van het Sint-Jorisgilde Stratum waren in het gebouw ondergebracht. Van dit alles rest nagenoeg niets anders dan

verkoold papier en ordnermechanieken. "Jaren bewaard", zucht Mathieu. "Hier: Statuten en Huishoudelijk Reglement van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden. Dagen en dagen aan gewerkt. Stapels kranten hier, nog uit 1940. Net nog een computer in het gebouw gezet." Rustig en gelaten ondergaan Mathieu en zijn gildebroeders dit lot. Wat betekent dit voor hen? Tientallen jaren was Mathieu bestuurlijk in gildekringen actief. De schriftelijke neerslag daarvan koesterde hij, "voor later." Hij kan er nog geen afscheid van nemen. Telkens tilt hij papieren op en probeert ze nog te lezen. Telkens ontlokt dat hem een zucht van herkenning. Alles zou worden uitgezocht en opgeschoond. Inmiddels is Kringsecretaris Jac Govers bij de puinhopen komen kijken. Hij kan zijn ogen niet geloven. Met zijn gezondheid gaat het beter, maar "dit doet er geen goed aan."

SAT-commissie lid Theo Verschuieren meldt dat door toeval een behoorlijk deel van het Kringarchief bij hem ligt. Een gildebroeder, die de Sint-Jorisafbeelding van de voorzijde wil afschroeven, vraagt: "Hebben we geen trapke hier? We hadden toch een trapke." "Ja," schertst Thieu van der Voort, "op de zolder." En wijst de lucht in. Een ietwat, bekakte madame komt aanzetten. Neemt alles in zich op en vraagt aan de kring gildebroeders: "Waardoor is het afgebrand?" Thieu dient haar ijskoud van antwoord: "Door vuur mevrouw." Een staaltje galgenhumor voor het Guinnessbook. Gelukkig zijn vijf mantels met koningszilver bewaard gebleven, die waren elders ondergebracht. Bij het donker worden meldt de oud-gildesecretaris: "Ik heb alle notulen gelukkig thuis." En met de moed der wanhoop verzamelen ze verder, opdat er dan toch maar iets bewaard moge blijven, al is het nog zo kapot.

En bouwen? Dat zullen ze daar bij St. Joris in Stratum. ■

Gedeelte van de compleet uitgebrande archiefruimte.

SPRAKEN GILDEBROEDERS DE WAARHEID?

Het Cathalijneveld te Breugel

Een stuk grond en de hoofdrolspelers

Een van de vele stukjes grond in het oude Breugel was het Cathalijneveld. Waarom zouden we er in de Gildetrom aandacht aan besteden? De naam is natuurlijk niet zomaar uit de lucht komen vallen. Het ligt voor de hand dat het Breugelse Sint-Catharinagilde er iets mee te maken had. Dit gilde bestaat niet meer, evenmin als het Breugelse Sint-Barbaragilde. In 1685 staan ze nog volop in de belangstelling als ze samen met de Sonse gilden hun teerdag in de herbergen houden, waarover toen heel wat te doen is geweest, omdat het verboden was.

De laatste affaire waarmee het Sint-Catharinagilde van Breugel de geschiedenis ingaat, betreft het Cathalijneveld: een "weiland met houtwas" van 11 lopensaet en 36 roeden, dus om en nabij de 2 ha, gelegen in Breugel "ter plaatse genaamd Koude Olen". We spreken nu over de periode vóór 1775. Dit Cathalijneveld was meer dan twee jaar onderwerp van een slepende rechtszaak, waarbij het erover ging of het veld eigendom was van Sint-Catharinagilde te Breugel of van Aart Donckers. Het interessante aan de archiefstukken, die over deze affaire bewaard zijn gebleven, zijn details over genoemd gilde en zeker ook de vele personen die getuigenis afleggen, waaronder een aantal voormalige gildebroeders.

Als de erfsecretaris van Breugel, de heer Anthonij Balthasar Gualteri in 1771 het Cathalijneveld koopt, wordt dit in een acte vastgelegd, waarin we de namen vinden van de verkopers. Dit zijn: Anthonij van Lieshout, Dirk van Lieshout, Goort Hulsen, Hannis Corstiaen Aerts, Adriaen Heijmans en Mathijs Verhaagen, koning, deekenen en gildebroeders van de Sint-Catharinagilde tot Breugel.

In het proces over de eigendomsrechten tussen A. Gualteri enerzijds en Dirck Schutjens anderzijds, zegt in 1774 de advocaat van Dirck Schutjens hierover: "dat tijdens het proces niet is geconstateerd dat zij (de verkopende gildebroeders) de bevoegdheid zouden hebben om het veld te verkopen". Het gaat er dan om dat dit Cathalijneveld wel de naam draagt van het gilde, maar dat nergens vaststaat dat zij het in eigendom hebben bezeten. Tijdens het langdurig proces worden steeds meer getuigen opgeroepen die vóór en tegen spreken. Met name worden de volgende gildebroeders en ex-gildebroeders genoemd: In 1772 worden genoemd: Louis van Wijck, oud 68 jaar en al ongeveer 59 jaar in Breugel woonachtig. Hij is altijd lid van het gilde geweest en circa 28 jaar geleden Capiteijn. Mathijs Verhagen, oud 49 jaar, waarvan ongeveer 44 jaar in Breugel wonend. Ook hij is altijd lid geweest en circa 28 jaar geleden Deken.

In 1773 worden genoemd: Anthonij van Wijck, oud 35 jaar en van jongsaf lid. Martinus van de Donck is 35 jaar oud en ook van jongsaf gildebroeder, evenals Aart van Lieshout, die 29 jaar is. Aart Heijmans, oud 55 jaar, 43 jaar te Breugel woonachtig, is van jongsaf lid geweest en ongeveer 28 jaar geleden Deken.

In 1774 worden genoemd: Arnoldus Slaats, oud 50 jaar en ongeveer 29 jaar geleden Deken; Antonij Pellemans, oud 40 jaar en circa 12 jaar geleden Deken; Willem van de Ven, oud 64 jaar en ongeveer 24 jaar geleden Deken.

Het ongestoord kappen van hout

De meeste van hun verklaringen betreffen waarnemingen uit het verre verleden. Zo zouden zij meerdere malen het hout uit genoemd veld gekapt hebben, samen met andere gildebroeders. In een van de verklaringen in 1773 wordt iets

duidelijker waar de schoen wringt.

Aert Heijmans is circa 28 jaar geleden als Deken van het gilde met andere gildebroeders enige dagen vóór het kappen naar het woonhuis van Aert Donckers gegaan en heeft hem gevraagd of hij over de huur of het gebruik van het Cathalijneveld wilde "accorderen", of anders zou hij het veld moeten afstaan. Aart Donckers heeft toen de gildebroeders te zijnen huize getraceerd en hen gezegd dat hij bij het gilde zou komen en hen dan tevreden zou stellen voor het gebruik van het Cathalijneveld. Hij beloofde "de Gulde daarvoor te zullen kopen een nieuw vendel en nieuwe sluijers (=sjerpen), maar, vertelt Aert Heijmans, "dat Aart Donckers daarvan in gebreke blijvende zij (de gildebroeders) het hout in het Cathalijneveld hebben gekapt en weggevoerd, zonder dat Aart Donckers daartegen iets gedaan heeft".

Ze kunnen vermeend eigendomsrecht niet bewijzen

Het eigendomsrecht is tijdens het proces uitvoerig onderzocht. Zo werden boeken en acten geraadpleegd vanaf 1652. Toen werd het "Catarijneveld" genoemd, soms zonder dat er de eigenaar bij werd vermeld, maar ook, bijvoorbeeld in 1658 met eigenaarsnaam. De advocaat van Dirck Schutjens zegt later: het is alleen gebleken dat het veld in particuliere handen was, en dus was het gilde geen eigenaar.

Nadat de geschiedenis werd opgesomd van de bezittingen van Aart Donckers vanaf 1681 tot 1749, werd gewezen op de boedelscheiding, die volgde na de dood van Aart Donckers. Toen stond het Cathalijneveld bij de vele grondstukken die onder de kinderen van Aart werden verdeeld. Dirck Schutjens, die met een dochter van Aart Donckers was getrouwd, erfde het Cathalijneveld.

Dus, zei de advocaat, het is duidelijk dat de grond eigendom was van Aart Donckers. Nou kunnen die gildebroeders wel het tegendeel beweren, maar ze kunnen daarvan niets bewijzen. Als ze er altijd hout kapt, zoals ze zeggen, bewijst dat nog niet dat zij eigenaar waren. En de advocaat begint zijn vurig pleidooi ten gunste van Dirck Schutjens en tegen de heer Gualteri als volgt:

Onder kan en glas ingebeeld recht

"Want, Eerwaarde Heeren, het St. Cathalijne Gilde te Breugel heeft zig, voor lange jaren, gaan imagineren (= zich verbeelden) (vooral het sterkste, wanneer dat Gilde teerde, vrolijk was, en de Leeden van dien door Bier en Genever verhit, tot smoor-dronkens worden toe, aan haare Patronesse de Heijlige Catalijne begonnen te denken) dat het voornoemde veld, omdat hetzelfde met den naam van Catalijneveldt pronkte, mitsdien aan het Catalijnegilde moest competieren (=toebehoren). Men durfde nogtans hetzelfde niet te reclameren langs de weg van regten, en zo men onder kan en glazen, ter eere van deeze Patronesse, al eens deswegens eenige gedachten maakte: wanneer men thuijs gekomen, en den Roest was uijtgeslapen, dan verdween wel ras dit ingebeelde regt".

Sprak de advocaat en zo zien we hoe toen over het gilde werd gedacht! Hij verzwakte daarmee de geloofwaardigheid van de getuigenissen van de gildebroeders.

Hebben verkopers volmacht van gilde?

Even later trekt hij ook de "Titul" van de verkopende gildebroeders in twijfel. Zij kunnen zich die kwaliteiten (koning, dekenen etc.) wel laten aanschrijven, maar, zegt hij: tijdens het proces is niet bewezen of ze die wel ooit gehad hebben, en ook niet of zij wel de volmacht van het gilde hadden om de grond te verkopen.

Een oude truc: onder de prijs en niet betalen

De advocaat vervolgt: het is wel vreemd dat de grond voor 105 gulden is verkocht, terwijl het Catalijneveld wel 250 gulden waard is! Waar nog bij komt dat de koper "schoon een rijk man zijnde, daarvoor geen duijt heeft uijtgeschoten!"

In 1652 was het Catalijneveld eigendom van een particulier: Geerling Gerarts, en het gilde heeft nooit pogingen gedaan om zijn eigendomsrecht daarop te bewijzen. Dat is zo gebleven tot Dirck Schutjens het van zijn schoonvader erfde, en pas nadat er meer dan een jaar verstreken was na de verkoop aan de heer Gualteri gaat deze een proces aan met Dirck Schutjens over het eigendomsrecht. Dan worden de gildebroeders er als het ware met de haren bijgesleept om te beweren dat het veld van het Gilde was. Maar, zegt weer de advocaat: "men weet wel iets van over meer dan honderd jaren her te produceeren, maar men is niet bequaam te bewijzen dat het in die tijd aan het voorzegde Gilde behoorde!"

Getuigenissen niet eensluidend

Opnieuw krijgen de getuigende gildebroeders een veeg uit de pan. Hij deelt ze in 4 klassen in: Zij die nooit anders hebben gehoord of gemeend dat het Cathalijneveld altoos aan het gilde heeft behoord. Zij die hebben horen zeggen dat het veld van het gilde door Aart Donckers in huur werd gebruikt. Zij die hebben horen zeggen dat het Sint-Catharinagilde hout heeft gekapt in genoemd veld. Zij die verkondigen dat ze circa 28 jaren geleden en laatst nog ongeveer 12 jaar geleden hout hebben gekapt.

"Koper" stookte gilde op

Dus, zegt hij, niet de opinie van deze en gene, noch het gehoor van de getuigen is bewijs. Nee, men "moet nogtans cordaat zeggen dat naarmate zij zoodanig zijn getraceert en beschonken, als men geïnformeert is, zij (de getuigende gildebroeders) het nogal tamelijk hebben zoeken te maken. () Want immers één mensch, uit onnoselheid of om zig te amuseeren, kan zeer gemakkelijk zoodanig één Gilde met een bijgelovig Idee besmetten. En zo kan ook één eenig Mensch (Hij beschuldigt hiermee de eiser, nl. de koper Anthonij Gualteri) hetselve Gilde hebben aangestoken met een opinie van eigendom van het Catalijneveld. Hoe hier zig zoo een aantal van getuigenissen vertoont, valt zeer ligt te beseffen, en het is duidelijk dat de naam (de zoete naam Catalijneveld) off één fabeltje het Gilde in dit denkbeeld gebracht zal hebben, en wat wil tog zoodanig "horen" zeggen van lompe, onkundige en ligtgelovige Boeren uijtmaken om tot de waarheid te concludeeren!"

Schrik voor koningen en dekenen

Nou, daar kan het gilde het mee doen. Geen rechter natuurlijk die nu nog geloof zal schenken aan de getuigenissen van de gildebroeders.

De laatste klap deelt de advocaat poeslief uit in de richting van het gilde, als hij verklaart waarom noch Aart Donckers, noch later zijn schoonzoon iets tegen het gilde hebben ondernomen toen zij hout kapten in het Catalijneveld. Want, zegt hij, "men moet immers de zaak en omstandigheden zonder voor(oor)deel beschouwen, en veronderstellen dat zowel Aart Donckers als Dirck Schutjens met eene terreur panique getroffen geweest zijn, uijt het bezeff teegens dat Gilde van de Heijlige Catharina niets dadelijks (=in daden) te mogen begaan, uijt een ontzag van deszelfs Koning, Deken, Vliegende Vaandel en Slaande Trom, waar mede zij zijn veld kwamen te invaderen".

Einde gevecht

Het is dus wel duidelijk: het gilde was al nergens meer en de heer Gualteri verliest in 1774 na ruim 2 jaar procederen het gevecht. Dirck Schutjens is en blijft eigenaar van het Cathalijneveld en van het Sint-Catharinagilde te Breugel horen we vanaf dat tijdstip niets meer. ■

M.J.H. van Dooremolen

Bronnen: Rechterlijk Archief Son: R3, R7, R10, R53, R58
Adm. Arch. Son/Breugel: Verpondingsregisters, Cijnsregisters.

JAN TOORIANS

Een afvaardiging van de Federatieve Vendelcommissie -de heren Jos v.d. Ven, Piet Pennings en Jan van Hoof- brachten op 20 december j.l. een bezoek aan hun oud-voorzitter Jan Toorians. Aan zijn ziekbed overhandigden ze hem een zilveren schild uit dankbaarheid voor zijn noeste werken in de Federatieve Vendelcommissie, voor oprichting en voortgang daarvan. Het begon in de jaren 1949 en 1950. Voor Maasland werd de vendelcommissie in 1953 opgericht. Het reglement werd in 1956 aan de Federatie gepresenteerd en in 1959 goedgekeurd als federatief vendelreglement. Jan legde wegens ernstige, langdurige ziekte zijn functie neer. Voor de getoonde belangstelling en het aangeboden schild dankt Jan de Federatie en de Vendelcommissie.

Straks meimaand, broeders van O.L. Vrouw bij de St. Jan.

foto: R. Hurks, Amstelveen

LANDJUWEEL 27 JUNI 1993

Het Landjuweel nadert. Het Sint-Hubertusgilde Leur is hard aan het werk, commissies zijn druk in de weer. Het Overkoepelend Orgaan, het dagelijkse bestuur van de organisatie, is belast met de algehele verantwoordelijkheid, waaronder de culturele dagen, die aan het eigenlijke Landjuweel voorafgaan. Het accent van die dagen zal komen te liggen op: folkloristische dans, middeleeuwse muziek, optreden van zangkoren, straattoneel en tentoonstellingen van amateurkunst, waaronder eigen gildebroeders. Er wordt gedacht aan culturele uitwisseling met Oosteuropese landen (Litouwen en Oekraïne) en internationale vendeldemonstraties. Het terrein gaat 6½ ha. meten. Drie tenten worden geplaatst. In een daarvan zal de H. Mis worden opgedragen. Daarin wordt voorgegaan door de Bisschop van Breda, door Kardinaal A. Simonis en Pastor J. Munsters. In de kleine tent zal het secretariaat en de tentoonstelling worden ondergebracht. Op zaterdag 26 juni wordt een receptie gehouden vanwege het koperen herinrichtingsjubileum. 's Avonds wordt een Bourgondische maaltijd gehouden. Het Sint-Hubertusgilde en Kring Baronie en Markiezaat hopen op een grote deelname. Zilver gewonnen op een Landjuweel spreekt immers meer dan zilver van een "gewoon" gildefeest. Het gilde vraagt mee te werken aan een perfecte organisatie, zodat ieder met onvergetelijke indrukken naar huis kan gaan. In volgende Gildetrommen meer informatie. ■

*Ru van Rossem verbeeldt strijd
tussen goed en kwaad*

BRONZEN GILDE-RELIËF VOOR DE SINT-JAN

Van de redactie

Zondag 26 april aanstaande zal de Stichting Gilde-altaar St. Joris en de draak een bronzen reliëf overdragen aan het kerkbestuur van de Sint-Jan in Den Bosch. Dan is het een jaar geleden dat de Tilburgse kunstenaar Ru van Rossem de opdracht kreeg zijn ideeën uit te werken.

Ru van Rossem werd in Amsterdam in 1924 geboren en is op dit moment ongetwijfeld een van de belangrijkste etsers van Nederland. Al op vijfjarige leeftijd begon Ru van Rossem te tekenen. Na het lyceum ging hij in 1942 naar de opleiding voor tekenleraren in Amsterdam. Na een moeizame oorlogsperiode

In augustus, uitgerekend op de dag dat in de Sovjet-Unie het kwaad door het goed werd overwonnen, had De Gildetrom een gesprek met de kunstenaar.

De St. Jan is een laat-middeleeuws gebouw, een nationaal monument. Is het niet gedurfd daar iets eigentijds aan toe te voegen?
Je voelt je natuurlijk een soort middeleeuwer, als je voor zo'n kathedraal werkt. Vroeger waren er allerlei ambachtsslui, metselaars, beeldhouwers, timmerlui, noem maar op. Zij hebben meegeholpen die kerk te bouwen. Ik voel me een soort middeleeuwer, die de kans krijgt nog mee te helpen het verder af te maken.

Gildebroeders hebben het idee dat in deze oude kathedraal dingen moeten komen die direct aansluiten bij het gebouw.

Ik vind dat helemaal niet nodig. Ik geloof dat alles wat kwaliteit heeft het daar uithoudt. Zo kun je ook een antiek meubel naast een goed modern meubel zetten. Als beide maar goed zijn.

Ru van Rossem werkend aan het model in was, augustus 1991.

studeerde hij er in 1946 af. Zijn eerste tentoonstelling kreeg hij in 1948 in de Moderne Boekhandel in de Leidsestraat in Amsterdam. In 1950 kreeg hij een werkvergunning in Engeland. In Londen kwam Ru van Rossem in contact met diverse kunstenaars. Door een partime baan als docent grafiek in Yarmouth kreeg hij de gelegenheid zich verder te ontwikkelen in vrij werk. Die combinatie tussen vrij werk en doceren beviel hem. Hij nam in 1958 het aanbod aan om aan de Akademie in Tilburg te komen doceren. Sindsdien woont en werkt hij in deze stad. Hij verwierf zich een zeldzame vaardigheid in grafische technieken, waarbij hij op gedurfde manier traditionele technieken weet te combineren met nieuwe vormen. Daarbij vallen de suikerwerk-techniek, de combinatie van etstechnieken en het hoge reliëf op. Het gaat hem op de eerste plaats om het karakter van mens of dier. Hij voelt zich wel verwant aan vormen van realisme, maar niet in de afbeeldende, maar in de verbeeldende zin. Frans Duister schrijft in zijn boek over Ru van Rossem: "Bij Ru van Rossem is contact met andere culturen een vorm van universele ontvankelijkheid. De voortzetting van het eeuwenoude onderzoek naar de wisselwerking tussen vorm en inhoud is bij hem aanwijsbaar uit zijn gevoel voor historische momenten, die als merktekens de ontwikkeling van de beeldende kunsten aangeeft. Die continuïteit spreekt hem bijzonder aan."

Maar er is nog steeds kritiek op de glas-in-lood-ramen van Van Leeuwen en het tondo met de stervende Christus door Van Eijck.
Maar denk eens aan Jeroen Bosch. Wat die allemaal geschilderd heeft. Zijn bespotting van Christus bijvoorbeeld. Daar deins je toch ook drie stappen van achteruit; van hun karikaturale koppen. Die maskers die op je afkomen. In de kerk maak je iets hedendaags, wat geen concurrentie met de rest hoeft aan te gaan. Dat is een kunstwerk op zich, dat onderdeel wordt van het grote geheel.

Werkt u niet liever volledig ruimtelijk in plaats van in reliëf; wat deze voorstelling toch eigenlijk is?

Helemaal niet. Dit wordt een heel diep reliëf. Het beeld gaat met de ronding van de zuil mee. Een vrijstaand beeld vormt gewoon een ander esthetisch probleem. Het zou trouwens, denk ik, een groter probleem geworden zijn een echt vrijstaand beeld voor de kerk te maken.

Voelde u zich niet beperkt?

Och, dat niet echt. Het is een ander zoeken geworden. Juist omdat de sculptuur helemaal met de zuil meedraait, houdt je er rekening mee, dat het over de volle breedte ritmisch doorzet. Als je er langs loopt moet het ene ritme overgaan in het andere. Zó dat de eenheid niet onderbroken wordt. Elders zegt Ru van Rossem: "Spanning en beweging boeien mij meer dan iets wat

statisch is. De ingehouden spanning, dat moment tussen stilstand en gaan bewegen, die gratie en de ingehouden draaiende beweging."

Hoe gaat het zich verhouden tot het volume van de zuil waar het tegenaan komt?

Als je het van dichtbij bekijkt is het een groot ding. Maar het komt in die enorme ruimte. We moeten ook ter plaatse op het laatst bekijken of we tevreden zijn met de gekozen hoogte.

Schetsontwerp voor het bronsplastiek, schaal 1:5, ingediend april 1991.

Wat drukt u er mee uit?

De strijd tussen goed en kwaad in zijn algemeenheid. Zo zag de plebaan het ook. Een thema waar we allemaal nogal eens mee te maken hebben.

U heeft het oorspronkelijke schetsontwerp nog veranderd?

Kijk, zo iets neemt zijn eigen wetten over. Ik heb het ontwerp twintig maal vergroot. Dan kun je niet verwachten, dat het hetzelfde effect heeft. Het moet voldoen aan nieuwe wetten. Optisch is het grote formaat een heel andere gewaarwording. Aanvankelijk heb ik er ook aan gedacht de figuur naar beneden te laten steken. We vonden dat toch iets te neerbuigend. Toen heb ik de figuur meer rechtop, naar achteren geplaatst. Het gebaar is er krachtiger door geworden. Toen ik dat gedaan had, moest de houding van het paard ook veranderen. Want de eenheid tussen die twee moest weer totstandkomen. Dat is een puur esthetische kwestie. Al bezig zijnde op het echte formaat ga je steeds meer dingen aan elkaar aanpassen. Overal moet spanning zitten, voor mijn gevoel. Overal moet het interessant blijven. Dan gaat het zijn eigen wetten overnemen. In principe is het ontwerp wel hetzelfde, qua compositie. Door de lans moet het nog meer vaart krijgen.

Speelt de achterplaat nog een rol?

De draagplaat loopt met de zuil mee en heeft een grillige contour en verticale gaten. In de zuil zitten cannelures. Ik heb die gaten aangebracht, om de verticaliteit door te zetten, zodat de ritmische eenheid met de zuil groter wordt. De bronzen achterplaat wordt gewalst. Als die gaten erin zitten, kan ik er nog structuur op aanbrengen. Maar in principe wordt de achterplaat redelijk glad. De achtergrond mag niet te veel de aandacht gaan vragen.

Wat een fantastische draak.

Ja, daar kun je je fantasie op botvieren. Ik heb geprobeerd er een tweekoppig monster van te maken. De draak staat in contrast met de rondere vormen van het paard. Het zijn vleugels, vliezen, zoals bij een vleermuis. Dat geeft er strakheid aan. Door die strakheid en scherpte ontstaat er een feller ritme, richting paard. Dat ritme wordt overgenomen door de beweging en de ronding van het paard.

Wat denkt u van de kleur?

Met het patineren kun je alle kanten uit. Het is altijd wonderlijk hoe een beeld zijn eenheid terugkrijgt door het patina. De achtergrond zal donkerder worden; het paard lichter. Ik heb onlangs in Parijs een prachtig Chinees beeld gezien met een licht violetachtige tint. Een voordeel is dat het weer er geen invloed meer op zal hebben. Zoals het gepatineerd wordt, zo zal het blijven. Het paard komt aan de lichte zuidelijke kant en met de ronding mee naar de draak, wordt de ruimte donkerder. De symboliek zet zich voort.

Ru van Rossem heeft zich zichtbaar vol overgave gewijd aan deze bijzondere opdracht. We laten hem tot slot aan het woord: "Alle hoeken van een beeld moeten een interessante invalshoek bieden, voor degene die het eigenlijk voltooid: de kijker".

Overdracht van het gilde-reliëf 26 april a.s. in de viering van 12.00 uur. 's Zaterdags daaraan voorafgaande zal bij kunsthandel Borzo aan de Verwerstraat te 's Hertogenbosch een expositie worden geopend van werk van Ru van Rossem. Deze expositie wordt gehouden naar aanleiding van de aanbidding. ■

Litt.: F. Duister, Ru van Rossem, Venlo, 1984.

Voorontwerp paard en berijder, augustus 1991.

NIEUWS UIT DE KRINGEN

Kwartier van Oirschot

Malkander toedrincken

Het beeld van het Sint-Sebastiaangilde uit Oirschot heeft Wim Bouwens indertijd gestoken. Het staat in de middelste straalkapel van de Sint-Petruskerk op het Sint-Sebastiaansaltaar. Dikwijls zie je zulke beelden met een pijl in het hart. Die historische fout heeft Wim niet gemaakt. St. Sebastiaan is namelijk niet door pijlen gedood, maar werd uiteindelijk na de marteling doodgeslagen. Op dat altaar, vóór dat beeld, ving op 20 januari 1992 de Patroonsdag met een H. Mis aan. Om negen uur en iedereen is welkom. In 1980 is gilde St. Sebastiaan begonnen de H. Mis te laten opdragen in deze straalkapel; vóór die tijd zat men wat verspreid en verloren in de grote ruimte van het middenschip. Nu zit het gilde "op z'n eigen". Toevallig viel in 1992 het kerkelijk feest van St. Sebastiaan samen met de patroonsdag. Dat is maar zelden het geval. Als het gilde samenkomt is dat dikwijls om het handwerk van de kruisboog te beoefenen. In de winter kan dat moeilijk. Op de patroonsdag wordt uitsluitend gefeest. De gildebroeders -in vol ornaat- blijven heel de dag gezellig bijeen en er wordt goed gegeten en gedronken. Men zal "zittende aan tafel malkander gesontheijdt toedrincken" staat ergens in de oude gildeboeken. De vrienden van het gilde vergeet men niet en er worden nieuwe leden in de guld opgenomen. Verder zullen zilveren jubilarissen met luister een huldiging ondergaan. Zo'n dag is telken jare iets buitenissig waar alle gildebroeders naar uitzien al gebeurt er feitelijk niets aparts. Er heerst blijheid en vreugde, hetgeen dikwijls zijn uitweg vindt in lachende vrolijkheid. Een kleinschalig festijn, dat gildebroeders op hun eigen stijlvolle manier vieren. Dat de gildebroeder er die dag goed van leeft, daarin heeft hij groot gelijk, want het kan ooit rap veranderen, nietwaar! 's Avonds slaat het feest van het gildehuis De Zwaan naar andere gelegenheden rond de Markt over. Een eenvoudige, maar genoeglijke dag.

Afdracht opbrengst Liefdadigheidsfestijn

In de Burgerzaal van het Gemeentehuis in Moergestel werd op 4 december 1991 de opbrengst verdeeld van het op 1 september 1991 aldaar gehouden 24e Liefdadigheidsfestijn. De opbrengst, zijnde f 22.500,=, werd overgedragen aan de afgevaardigden van de Ouderverenigingen van het gehandicapte kind in de vijf regio's en aan de moeder van Pater Raaijmakers voor het jeugdwerk in de Missie van India.

De zichtbaar vergulde voorzitter met de drie hoofdmannen van de Moergestelse gilden.

Hierbij waren aanwezig het werkomité van de drie Gilden: Sint Catharina, Sint Joris en Sint Sebastiaan en Barbara alsmede Gildeheer Burgemeester J.B.S. ter Veer en het voltallige Kringbestuur. Kringvoorzitter J. Mes overhandigde het geld in de vorm van cheques en dankte hierbij de drie Moergestelse Gilden voor hun grote inzet en voor hun inspanning tot het welslagen van dit feest. Hij merkte daarbij op dat dit feest werd gehouden onder stralend weer, wat wij ook op alle vorige Liefdadigheidsfeesten mochten genieten. Namens de gilden dankte hoofdmann Harrie Wolfs allen die aan dit feest hadden meegewerkt.

25e Liefdadigheidsfestijn

De vier Hilvarenbeekse gilden zijn met het Kringbestuur van "Het Kwartier van Oirschot" druk bezig met de voorbereidingen van dit lustrum-festijn dat daar op 23 en 24 mei aanstaande zal worden gehouden. Op zaterdag 23 mei zullen ruim 200 leden van de Ouderverenigingen van geestelijk gehandicapten met hun begeleiders het feest mee komen vieren. Begonnen zal worden met een Eucharistieviering waarin voorgaat Rector A. Merckx uit Udenhout. Er wordt een grote fancy-fair gehouden met diverse attractie voor de gehandicapten. Aan hun natje en droogje zal niets ontbreken. Het avondprogramma wordt ook geheel door hen verzorgd. Voor het gildefeest op zondag 24 mei hebben meer dan 50 gilden ingeschreven. Naast de gebruikelijke festiviteiten zal er een speciale tentoonstelling worden ingericht, waar attributen te zien zullen zijn die op een ander gildefeest niet aanwezig zijn. Voor dansen, trommen en vendelen is grote deelname. Wat het schieten betreft kan worden medegedeeld dat met zes verschillende wapens wordt geschoten, waarbij de voetboog ook niet zal ontbreken. Het zal zeker de moeite waard zijn dit unieke feest te bezoeken.

Kempenland

Kruisboogtoernooien

Het gebruik van de "edele kruisboog" als schietwapen is eeuwenoud en nog altijd bij gildebroeders geliefd om de vaardigheid hiermee te testen. Er zijn in deze tak van sport diverse gildetoernooien. Zo is er bij het Sint-Jorisgilde Reusel in maart het toernooi om de Zilveren Kruisboog gehouden en het Sint Jorisgilde Gestel en Blaarthem houdt sinds 17 jaar het toernooi om het Zilveren Brabantkruis. Deze toernooien mogen zich verheugen in een grote en groeiende populariteit, ondanks bezorgdheid omtrent de veiligheid bij het kruisboogschieten, waarover de voorzitter van Kring Kempenland, Henk Luiten, een discussie heeft uitgelokt die gaat leiden tot een soort gewetensonderzoek van de schietcommissies. Gelukkig heeft Henk ook gesteld, dat deze Brabantkruiswedstrijden tot een traditie zijn uitgegroeid, die de moeite waard zijn om in stand te houden. Bij de zeventiende editie van dit toernooi, dat in oktober en november 1991 plaats vond, was de belangstelling van de schutters met 111 deelnemers weer hartverwarmend groot. Een beter bewijs van de grote populariteit is nauwelijks denkbaar. In dit toernooi was het Leo Schellekens van de O.L.Vrouwebroederschap Oirschot, die zich voor de derde maal als kampioen klasserde. In de veteranencategorie was Ad Schellekens, eveneens van de O.L. Vrouwebroederschap Oirschot, de beste schutter. Voor de wedstrijden in 1992 moge verwezen worden naar de evenementenagenda; het Sint Jorisgilde Gestel en Blaarthem stelt uw deelname zeer op prijs.

Die scut van Endhoven roert de trom

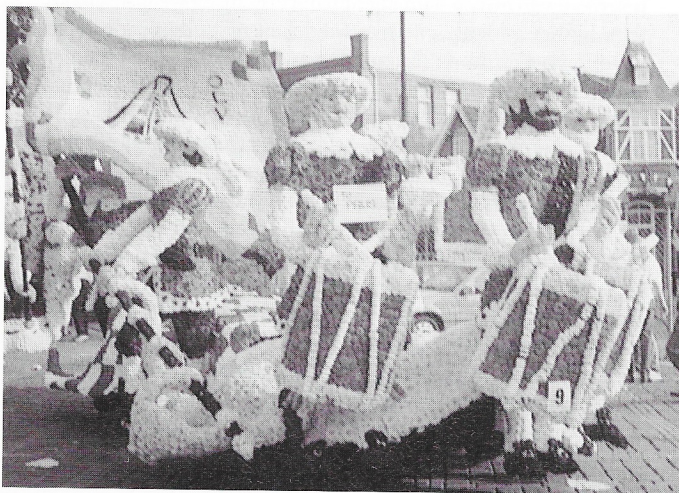
Onder deze titel heeft Theo Verschueren, gildebroeder van het Sint Catharinagilde Eindhoven, een 322 bladzijden tellend boekwerk het licht doen zien.

Hierin is als een verzameling van berichten, artikelen en beschouwingen uit de media een overzicht gegeven van de activiteiten van de gilde in de periode 1864-1991. Het overzicht van de wereldlijke en de geestelijke overheid met een weergave van de belangrijkste gebeurtenissen in de loop der eeuwen biedt de mogelijkheid, het Sint Catharinagilde beter te traceren in de tijd.

Vele jaren van onderzoek in gemeente- en rijksarchieven hebben deze eenmalige uitgave van 35 exemplaren mogelijk gemaakt; een ongelofelijke inspanning die ingegeven is door oprechte liefde en belangstelling van onze gildebroeder Theo voor de gilden in het algemeen en ons gilde in het bijzonder. Wellicht is deze prestatie een inspiratiebron voor anderen die een soortgelijk idee voor hun vereniging de moeite waard vinden en hierdoor op het juiste spoor kunnen worden gezet (Th. Verschueren 040-446492).

Daor hedde de Guld van Sinte Cathrien

Steevast, elke tweede zondag van de maand september, vindt in Valkenswaard het jaarlijkse bloemencorso plaats, waaraan ondermeer de plaatselijke gilden van St. Catharina en St. Nicolaas deelnemen. Vorig jaar viel dit evenement ongelukkigerwijze samen met de kringgildedag te Eindhoven. Desondanks besloot het Sint Catharinagilde, plichtbewust, toch aan het gildefeest deel te nemen.

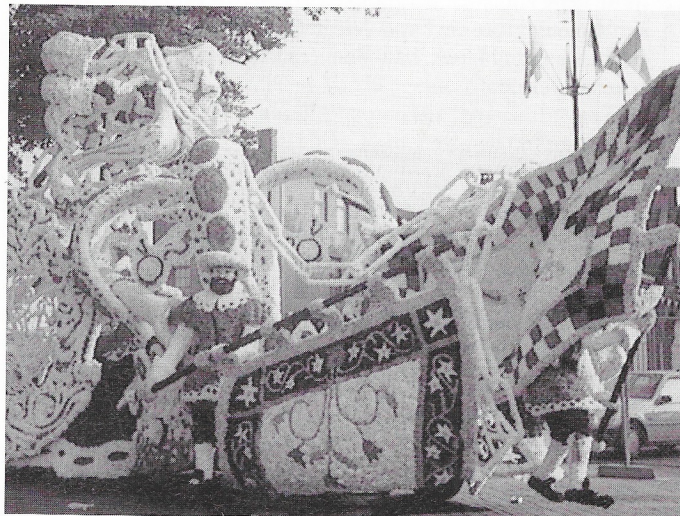
*Bloemencorsowagen met thema
"Daor hedde de guld".*

Bij terugkomst in het gildehuis was het eerste wat het thuisfront ons wist te vertellen: "de Guld heeft de eerste prijs!" Men wist van niets. Had men bij de prijsuitreiking in Eindhoven niet goed opgelet? Al gauw werd duidelijk wat bedoeld werd. Buurtschap Reisvenne Oranje had aan het bloemencorso deelgenomen met een dubbele wagen onder het motto "Daor hedde de Guld". Met kennis van zaken waren in deze inzendingen op bloemrijke en kleurige wijze de facetten van het gildegebeuren uitgebeeld: tamboers, vendeliers, bazuinblazers en niet te vergeten het gildevaandel. Door de bonte kleurschakeringen leek het een momentopname van een gildefeest, zonder een bepaald gilde uit te beelden. Het geeft je als gildebroeder een fijn gevoel dat de belangstelling voor de gilden de laatste jaren enorm is toegenomen. Hartverwarmend is het echter ook, te constateren dat deze aandacht van blijvende aard is.

De teerdag op 23 november stond in het teken van afscheid en verwelkoming. De nieuwe burgemeester de heer H. Tops, ere-gildebroeder van het Gilde St. Antonius St. Sebastiaan in zijn vorige standplaats Udenhout, was ter kennismaking aanwezig.

Pastoor en Ere-deken G. Küppers, nu aangesteld in Zeeland, was overgekomen om de H. Mis te celebreren. De Catharina-legende wist hij tot nieuw leven te wekken, middels aanbieding

van een in het Hebreeuws geschreven dokument hierover, dat hij uit Israel had meegebracht. Hij heeft zich altijd ingezet voor het behoud van de - vooral kerkelijke - tradities van het gilde. Zo realiseerde hij de reeds lang bestaande plannen van een gildekapel in de Sint-Antoniuskerk.

De gilden verbeeld: vendeliers, koningskroon en -vogel en schilden.

In het gildehuis werd kapitein Jos van Gestel geïnstalleerd. Jos heeft zich tot taak gesteld om, naast "het gezicht van het gilde" zijn functie meer inhoud te geven door ondermeer het gilde in de belangstelling van de plaatselijke jeugd te brengen en het enthousiasme onder de jonge leden levend te houden. Als nieuw erelid werd Tiny Smets benoemd.

De nieuwe tamboers- en vendelierstenue's en de ontwerpen voor de vendels oogstten veel bijval. Deze zijn ontworpen door Leo van der Sangen die gildebroeder is van het Sint Catharinagilde Blortem en Gestel.

Ook werden de nieuwe leden "ondergezwaid": Jan Mollen die zeer betrokken is bij het schietterrein "De Schans" en Wil Janssens die actief is in ons kontaktblad 't Bleyke van de Guld. Beiden bekrachtigden dit lidmaatschap met de gelofte, waarna de koningsbeker werd geledigd en het oude ledenboek werd getekend.

De traditionele rondgang door het dorp langs enige etablissementen, (met na afloop de bekende kreten "wa'n guld, wa'n guld") bevestigde een geslaagde teerdag.

Correspondent voor Kempenland

In 1981 heb ik het correspondentschap van De Gildetrom voor Kring Kempenland op me genomen, omdat me toen leek dat in de vacature niet kon worden voorzien. Met de vernieuwing van De Gildetrom lijkt het zeer wenselijk om jonge energieke gildebroeders de kans te geven zich in dit meeslepende werk te storten. Ik ben daarom volgaarne bereid voor hen plaats te maken. Kandidaten kunnen zich bij het kringbestuur melden. Rein Haase.

Peelland

Kapel overgedragen aan Lieropse parochie

Het weekeinde rondom het patroonsfeest van St. Antonius, 17 januari, is voor het Lieropse Sint-Antoniusgilde een druk, maar geslaagd, weekeinde geweest. Het begon op de zeventiende met de aanbidding van de kapel aan de Lieropse parochiegemeenschap. Zaterdag de achttiende volgde de traditionele optrekdag met jaarvergadering en teeravond, terwijl de kaartavond op de twintigste het feestelijke weekeinde afslot.

Het gilde schonk een kapel aan de parochie. De kapel is toegewijd aan St. Antonius en is aangeboden uit dankbaarheid en verbondenheid met de parochiegemeenschap. Het gilde ontving veel steun bij de halfjaarlijkse oud-ijzeractie en de jaarlijkse geranium-verkoop. Dankzij de baten kon het gilde in 1990 zich in het nieuw steken en de kringdag organiseren. In de kerk zijn twee berghokken verbouwd tot een elf vierkante meter grote dagkapel. Via het kerkportaal komt men in de kapel. Vandaaruit kan door een glaswand in de kerk gekeken worden.

Sint-Antonius Abt, terracotta, Zuidnederlands, begin 19e eeuw. (detail)

In de kapel staat een eikehouten altaartafel met Sint-Antoniusbeeld: 75 cm. hoog, terra cotta, Zuidnederlands, onlangs aangekocht in Oss. Rond kwart voor zeven trok het gilde naar de kerk, begeleid door het zuster-gilde van O.L. Vrouw. Koning, koningin en hoofdman haalden pastoor en misdienaars in processie af. Na het openen van de kapeldeur en het plaatsen van de gildevaan werd door pastoor Keunen de kapel ingezegend. Hoofdman Mies Sijbers en de pastoor tekenden de overdrachtsakte. Een gildebroeder bracht intussen verslag uit, zodat het kerkvolk toch alles kon volgen. Na de H. Mis werd het officiële gedeelte in het gemeenschapshuis afgesloten.

Zaterdagmiddag werd in het gildehuis de jaarvergadering gehouden. Op de agenda stond ondermeer het aftreden van Frits Aarts en Harrie Verberne als overheidsleden. Beiden hadden na 28 jaar te kennen gegeven, hun plaatsen aan jongeren te willen afstaan. Ze werden opgevolgd door Ronnie Thijs en Piet Verberne. Frits Aarts en Harrie Verberne werd het ere-lidmaatschap aangeboden. Hieraan is een zilveren draagspeld met oorkonde verbonden en heeft als titel: "Erebroeder in groen". Voor het eerst werd deze titel toegekend. Frits was 18 jaar deken-schatbewaarder en 15 jaar archivaris. Deze laatste functie blijft hij vervullen. Daarnaast is hij penningmeester van de commissie "Schieten voor het Zorgenkind Asten/Someren" en lid van SAT-Cie Kring Peelland. Harrie is vanaf 1953 vaandrig. Hij nam binnen de overheid altijd de technische werkzaamheden voor zijn rekening, was contactpersoon voor de in Someren wonende gildebroeders en -zusters en gilde-afgevaardigde voor het beheer van schietterrein "de Roovere" en de Maria-kapel op Hersel. Antoon Leenen werd gehuldigd vanwege zijn 25-jarig

lidmaatschap. Hij ontving een zilveren draagspeld. Piet van de Wijnboom, ook 25 jaar lid, maar door ziekte afwezig, wordt te zijner tijd gehuldigd.

De teeravond begon met een koffietafel en werd nadien gezellig voortgezet.

Een aardige, principiële kwestie deed zich nog voor tijdens de jaarvergadering. Nu is het nog zo dat alleen zij die in de gemeente Someren wonen, deel mogen nemen aan het koningschieten. Men wil komen tot verruiming van deze bepaling. Het voorstel kreeg niet de benodigde meerderheid. Er schuilen nog onduidelijkheden in de wijzigingsvoorstellen.

Gemert: Een groot feest in een kleine wereld

De wereld van 25 januari 1992 was klein voor het gilde van Sint-Antonius en Sebastiaan in Gemert, amper 100 m² groot. En in die kleine wereld werd, de tijdens de optrek-dagvergadering gekozen nieuwe deken, de 27-jarige Jorlan Manders uit de Mortelse Peel, van zijn woonhuis naar het gildehuis begeleid, een tocht van ruim zeven kilometer. Een barre tocht door winterse kou en mist. Auto's met waarschuwingslichten en mistlampen gingen het gilde vooraf en volgden. Omwonenden konden de "Grün Skut" amper horen of zien aankomen. Tromklanken werden steeds doffer en het zicht slechter. De kou kroop in de lijven van de gildebroeders. De drankjes, welke bij de felicitaties van de nieuwe deken door de aanwonenden werden aangeboden, konden die kou niet helemaal verdrijven. Een zucht van verlichting werd geslaakt, toen bij het gildehuis de nieuwe deken met een vendelgroet werd verwelkomd en dat zonder ongelukken! Elk jaar weer andere weersomstandigheden en nu weer eens kou, na enkele jaren van "zoëjr" weer. De keuze en de installatie van de nieuwe deken vormden het hoogtepunt van de optrek-dag, maar men was ook blij met zes jubilarissen: Harrie Penninx 60 jaar, Antoon van Zeeland 50 jaar, Adriaan van Zeeland 40 jaar, Lau Huijbers, Peter van Hout en Albert van Dommelen 25 jaar gildebroeder. Zij werden in een vol gildehuis gehuldigd. Daarbij werden geschenken uitgewisseld. Het gilde werd verblijd met een nieuwe kapiteinsstok met een afbeelding van Sint Sebastiaan en een keizersstokje.

Het afhalen van Kapitein Jan van den Berg in Esdonk in de vroege morgenuren was een "mistige" gebeurtenis. Zo kon het voorkomen, dat het gilde voor het eerst te laat was voor de gildemis, al had het gilde er nog zo zijn best op gedaan. Maar behalve dit, verliep alles toch volgens plan. Vendelgroeten aan de pastores, aan de burgemeester, de jubilarissen en de ere-dekenen. En tot laat in de vroege uurtjes was er vreugde bij de "grün van Gimmert", die zondagmorgen toch weer op tijd in de offermis waren.

Replica van koningsvogel en herinneringsschild

Op de jaarlijkse teerdag van het Sint-Leonardusgilde te Beek en Donk, bood Koning Leo Verschuren een replica van de oude koningsvogel aan. Deze zal "in het dagelijks gebruik" gedragen worden, om de bijzondere, oude vogel te sparen.

Een vogel in de hand...

Een zilveren handdruk.

Oud gastheer en -vrouw Harrie en Riek Theunnissen van Gildehuis "De Zwaan" boden een zilveren schild aan om te herinneren aan de goede samenwerking. Het gilde is zeer vereerd met beide aanwinsten.

Someren-Eind: Gilde St. Lambertus

In 1995 viert Gilde St. Lambertus uit Someren-Eind het eeuwfeest. Omdat het de oudste vereniging is, wil men dit heuglijke feit niet zonder meer voorbij laten gaan. Daarom is vanuit het gilde het idee ontstaan om bij deze gebeurtenis iets aan de gemeenschap te schenken, dat van blijvende waarde is. Gedacht wordt aan een Sint-Lambertus-gedachteniskapel met daarin een mooi beeld van deze patroonheilige. De H. Lambertus heeft in vroegere tijden onze streken gekerstend en bovendien heeft de afbeelding van deze heilige, volgens oude zegels, vroeger in het wapen van Someren gestaan. De gilde is in het bezit van een copie van een gemeentezegel uit 1362, waarop de H. Lambertus staat afgebeeld met aan zijn voet een gevierendeeld schild, waarop 4 leeuwen; in de kwartieren 1 en 4 de Brabantse leeuw en in de kwartieren 2 en 3 de Limburgse leeuw. Ook later in de geschiedenis wordt dit zegel nog diverse malen in brieven van de gemeente Someren teruggevonden. Pas in 1815, bij het ontstaan van het koninkrijk der Nederlanden, werd de beeltenis van de H. Lambertus door de toenmalige burgemeester van Someren uit het gemeentewapen weggelaten en bleef alleen het schild met de 4 leeuwen over. In het toen door Koninklijk Besluit verleende wapen werden de 2 Limburgse leeuwen vervangen door Brabantse waardoor de authenticiteit van het oude wapen verloren ging. Om de nauwe verbondenheid van de gemeente Someren met de H. Lambertus te symboliseren willen de gildebroeders de handen uit de mouwen steken en met het eeuwfeest een mooie gedachteniskapel bouwen. Daartoe worden diverse acties gehouden om de nodige middelen bijeen te krijgen, maar ook wil men graag contacten leggen met andere Lambertusgilden of schutterijen uit Brabant en Limburg.

Aarle Rixtel heeft nieuwe dorpsschutsboom

Op zaterdag 16 november 1991 hielden we onze Teerdag, waarbij 's morgens na de gildemis eerst Joop Kester en Ben van Noordwijk sr. gehuldigd werden vanwege hun 25-jarig gildebroederschap. Beiden kregen de zilveren draagspeld door de hoofdman opgespeld. Als blijk van waardering schonken zij respektievelijk een fraai herinneringsschild en een bedrag onder couvert. Beide jubilarissen ontvingen hierna de vendelgroet en namen de felicitaties in ontvangst.

Na de koffietafel vertrok men naar dorpsplein het Heuveltje om aldaar de nieuwe schutsboom symbolisch in gebruik te nemen. Nadat medebroeder Henry v.d. Putten 'n fraaie windwijzer, voorstellende 2 vendeliers, 1 schutter en 1 tamboer op 'n wijzer met als uiteinde de Franse lelie, aan ons gilde geschonken had en op de boom plaatste, ging het geheel onder tromgeroffel de hoogte in. Pastor Tilman zegende hierna de

boom en sprak de hoop uit dat hij lang en fier zal waken (beschutten) over onze gemeenschap. Keizer Jan van Dooren en Koning Jos v.d. Heuvel plaatsten een gedenksteen.

Deze nieuwe schutsboom heeft een symbolische taak. In vroeger jaren werd op deze plaats geschoten om de nieuwe Koning. Vandaag de dag is dit gezien de bebouwing niet meer mogelijk. Nadat hij jarenlang in vervallen staat verkeerde en tenslotte ten onder ging, kregen wij met de rekonstruktie van de Dorpsstraat en het Heuvelplein een unieke gelegenheid om de boom in ere te herstellen. Van het gemeentebestuur kregen we de grond ter beschikking, plannen werden gesmeed en men ging noest aan het werk. Hij is 14 meter hoog en weegt zo'n 1000 kg., eromheen een fraai stukje sierbestrating met daarin verwerkt de Franse lelie (zoals die ook voorkomt in het gildevaandel). Met zijn blauw-witte kleuren torent hij hoog boven ons dorp, nostalgische herinneringen oproepend naar het verleden, symbool van het heden en verwijzend naar 'n springlevend O.L. Vrouwe-gilde "de Blauwe Schut"!

Goed bezochte tentoonstelling in Someren

Het tweede novemberweekend 1991 hielden de vier gilden van Groot-Someren een overzichtstentoonstelling van gildeattributen in het gemeentehuis van Someren. Voorafgaand aan deze tentoonstelling hielden zij een gezamenlijke optocht door Someren-Dorp. Tijdens de openingsceremonie ging de woordvoerder van de gilden, gildebroeder Remi Lammers, na burgemeester Vos, gemeentebestuur, voorzitter, leden van het kringbestuur en genodigden te hebben verwelkomd, in op het expositie-thema: "Somereuse gilden door de eeuwen heen." Ook kringvoorzitter Ferd van Thiel, kwam hierop terug. Maar voordat hij het woord gaf aan burgemeester Vos voor de officiële opening, sprak hij zijn waardering uit aan het gemeentebestuur, voor de medewerking en steun aan deze manifestatie. Op zijn beurt sprak de burgemeester zijn waardering uit voor de gilden, niet alleen voor het organiseren van deze tentoonstelling, maar ook voor het opluisteren van andere festiviteiten in onze Somerense en Lieropse gemeenschappen. Zo zei hij nog steeds met grote voldoening terug te denken aan het optreden en het hernieuwen van de Eed van trouw van de gilden bij zijn installatie als burgemeester. Zeker als niet-ingewijde in het gildegebeuren heeft dit optreden een diepe indruk op hem gemaakt. (De heer Vos is afkomstig uit het Westbrabantse Roosendaal, waar sinds enkele decennia geen gilde-activiteiten meer hebben plaatsgevonden). Namens het gemeentebestuur bood de burgemeester, volgens traditie de ere-wijn aan. Met het wegnemen van een zwaaiwendel werden de draagborden van de deelnemende gilden en het thema van deze tentoonstelling zichtbaar. De gilden hadden er, door veel tijd in te steken, hard werken en een goede organisatie een prachtig en overzichtelijk geheel van gemaakt, waar naast het kostbare koningszilver een diversiteit aan attributen getoond werd, zoals oude wapens met toebehoren, beelden en afbeeldingen van de patroonheiligen, vaandels en vendels, uniformen enz. Ook de goed overzichtelijke documentatie, van de vroegste geschiedenis der gilden tot heden, trok veel belangstelling. De vier gilden kunnen terugzien op een geslaagd evenement. De gilden zien zich ook nu gesteld voor het bewaren, beheren en overdragen van de cultuur van onze voorouders. De gilden St. Antonius-Abt Lierop, St. Joris Someren-Dorp, St. Lambertus Someren-Eind, O.L.V. van de Zeven Weën Lierop zijn daar zeker in geslaagd. Het initiatief van de Lieropse Hoofdman Mies Sijbers en de deken-schrijver van het Sint-lambertusgilde, Jan Verheyen, had een succesvol verloop.

Pastor Tilman zegent de nieuwe dorpsschutsboom.

Koningskind door gilde boven doopvont gehouden

Het Sint-Jorisgilde Berlicum toog op 8 december naar koning Peter van Breugel. In gezelschap van zijn vrouw en pasgeborene ging men in optocht naar de kerk. Daar werd Mariëlle gedoopt door gildeheer Pastoor Pulles. Voor de tweede keer in de geschiedenis van het Sint-Jorisgilde werd een koningskind gedoopt. Een vreugdevol en kleurrijk gebeuren, door de aanwezigheid van de Berlicums gildebroers. Hoofdman Henk van Uden wenste Mariëlle een lang, gelukkig leven toe.

Kleine Mariëlle omgeven door gildemannen en -mannekes.

Jaarlijkse teerdag in Vught

Op zaterdag 30 november hield het gilde van St. Catharina haar jaarlijkse teerdag. Deze werd begonnen met het uithalen van koning Rinie van Kuyk. De gildemis werd opgedragen in de kapel van Huize de Braacken door de emiritus pastores Tillman en Hoes. Men is naar de kapel "uitgeweken", omdat in de Vughtse parochiekerken op zaterdagmorgen geen missen meer opgedragen worden. En het gilde wil vasthouden aan de traditie om ook deze dag met een H. Mis te beginnen. Tijdens de teerdag zijn twee nieuwe gildebroeders geïnstalleerd: Jeroen van Kuyk (al jaren jeugdlid) en Bert Lambou. Hij heeft een stagejaar bij het gilde achter de rug. Door Wethouder Ketelaars werd een nieuw schilderij onthuld van oud-koning Reinier Geurts. Het vorige ging bij een brand in het gildehuis enkele jaren geleden verloren. Het nieuwe schilderij werd vervaardigd door Mevrouw Silvia Raaimakers-Bayens. Verder werden Frans van Gerven en Peter van Schijndel tot jonge-deken benoemd. De twee vorige jongedekens, Theo van den Broek en Jos van Gogh, werden voor de tijd van twee jaar oude-dekenen en volgden Jos van Rooy en Cees de Laat op. Die traden op hun beurt af. 's Avonds was er het traditionele gildebal. Op deze avond was er nog een extra verloting ten bate van de Sint-Lambertuskerk, waar het gilde vanouds een sterke band mee onderhoudt.

Feestelijke feiten in Rosmalen

Op zaterdag 23 november 1991 vierde het Sint-Catharina en Sint-Jorisgilde verschillende feestelijke gebeurtenissen. Allereerst werd het feit herdacht dat hoofdman Martien van Helvoirt veertig jaar als bestuurslid werkzaam was. Hij trad de laatste vierentwintig jaar als hoofdman van het gilde naar voren. Hij had te kennen gegeven zich als bestuurslid en hoofdman terug te willen trekken. Hij werd benoemd tot ere-hoofdman. De loco-burgemeester hing hem een nieuw zilveren hoofdmansschild om. Mevrouw van Helvoirt werd een zilveren sierspeld opgespeld: "voor bewezen diensten achter de schermen."

Tot nieuwe hoofdman werd Henk van Helvoirt benoemd. Daarmee wordt de Van Helvoirt dynastie voortgezet. De aftredende hoofdman volgde in 1967 zijn vader Theodoris van Helvoirt op, die 44 jaar als hoofdman fungeerde. Als tweede feestelijke feit werd herdacht dat het gilde 70 jaar geleden weer activiteiten begon te ontplooiën na een rustperiode van 40 jaar. De ingebruikname van een nieuwe standaard vormde het derde feestelijke feit. De 66 jaar oude standaard was niet meer te restaureren en zal een waardige plaats toebedacht krijgen. De nieuwe standaard is naar een ontwerp van Leo van der Sangen uit Best gemaakt door Mevrouw Wilgers uit Geldrop. De aan twee zijden geborduurde standaard is vrij uniek en zeer kostbaar. De feestelijke dag begon om twee uur met een H. Mis. Hierin werd de nieuwe standaard ingezegend door gildeheer pastoor Schepers. Na de mis werd de vendelgroet gebracht aan de geestelijke en burgerlijke overheid en aan de scheidende hoofdman met echtgenote. De hierna volgende receptie in café Den Beer werd door veel gildebroeders uit de omtrek bezocht. De dag werd besloten met een geslaagde teeravond. Ere-hoofdman en echtgenote: nog veel jaren tussen de gildebroeders.

Sint-Barbaradag te Veghel

Het Veghelse gilde vierde op 7 december het feest van haar patrones. 's Avonds werd in de Sint-Lambertuskerk door gildeheer, Vicaris E. Verhoeven, geassisteerd door twee gildebroeders, permanente diakens Mies Christiaans en Jos van den Bosch, de Mis opgedragen.

De drie celebranten en de acolieten tijdens gildemis.

Gildeheer en Staande-Deken, installeerden drie gildebroeders: Jan van den Broek, Chris Pick en Hans Raaymakers. Het gilde telt nu zestig leden. Aan Vicaris en Burgemeester werd na afloop door de vaandrig de vaandelgroet gebracht. De Staande-Deken opende de teeravond met een welkom aan de gasten, burgemeester Keijzer en wethouder Jan Slippens en de gildezusters en -broeders. De Burgemeester complimenteerde het gilde en verklaarde, dat het in de afgelopen elf jaar van haar herleving een onmisbare plaats verworven heeft in de gemeenschap van Veghel, feestelijk en kleurrijk. John Rams bracht de stemming er in met een toespraak op rijm, datzelfde deed namens de nieuwe gildebroeders Hans Raaymakers "als dank". Henk Habraken, gildebroeder van het Sint-Barbaragilde Dinther, bracht een programma van door hemzelf, in het Brabants geschreven, en op gitaar begeleidde liedjes, op het gilde. Henk hoort thuis in de kring van Brabantse troubadours. De jonge vrouw van Jos van Schie, schoondochter van de Staande Deken, Cor van Schie, zong Noorse liedjes.

Commandant, Jan Hazelberg, vermeldde de tien in 1991 behaalde schildjes, waaronder: eerste prijs voor de kruisboogschutters, eerste prijs mooiste koningsvogel en eerste prijs mooiste verzameling koningszilver. Daarenboven heeft het

gilde vijf ander zilveren insignia verworven: koningsschild van Piet van Melis, herinneringsschild geschonken door Koning *Piet van Melis aan zijn Adjudant (Wim Schellen)*, het schild door Jan Driessen bij gelegenheid van zijn Ere-dekenschap op 25 maart 1991 geschonken, Hoofdmansschild van Cor van Schie (gezegend tijdens H. Mis op 7 december) en de hoofdmansstok, (ingezegend bij het koningsschietsen op 22 september j.l.) De Staande-Deken bracht dank aan Frans Snoeijs, die in 1980 voor iedere gildebroeder een zilveren hoedenschildje had vervaardigd en geschonken en ook nu weer diezelfde schenking had gedaan voor de drie geïnstalleerde gildebroeders.

Vorstenbosch viert feest van patroon

Op 17 januari j.l. vierde het gilde het feest van St. Antonius Abt. Er werd begonnen met een eucharistieviering, opgedragen door de Gildeheer. In het gildehuis werd daarna getracteerd op koffie met krentebrood. De hoofdmans heette allen welkom, het nieuwe jeugdlid Peter van der Zanden, overheid Kring Maasland, Gemeentebestuur, Gildeheer en vendelinstructeur Jan van Hoof en zijn vrouw. In 1991 is een geslaagde gildedag gehouden, vendelier Mark Somers werd Brabants kampioen klasse-C en er werden vele prijsschilden behaald. Het gilde kreeg van ere-lid T. Vorstenbosch een herinneringsschild. Er is grond verworven. Daarop is men een onderkomen aan het bouwen: een schietinrichting voor geweer en kruisboog. Dit gebeurt onder leiding van een bouwcommissie met medewerking van zeer veel gildebroeders. Die hebben ook 400 obligaties van een renteloze, onderhandse lening aan de man gebracht. De opening van de schietaccommodatie zal waarschijnlijk op 16 mei a.s. zijn. De hoofdmans hield een pleidooi voor het toelaten van de vrouw binnen het gilde.

Het gilde bracht eer aan drie 40-jarige gildebroeders. Ieder kreeg een tinnen bord. Het gemeentebestuur huldigde hen met de gemeentelijke onderscheiding "de kaart van 1825." Het Kringbestuur vond dat het gilde soms een grijze beweging is, maar waar zich toch ook veel jeugd thuis voelt. Dat is in Vorstenbosch te zien. De drie jubilarissen kregen de zilveren kringonderscheiding. Kees v. Geffen kreeg de aanvulling "met vuurslag", omdat hij vele jaren in het bestuur heeft gezeten en zelfs tweede-hoofdmans is geweest. De oudste jubilaris is Toon v.d. Heijden, 85 jaar; vroeger vaandeldrager, goed schutter, drie keer achtereens koning en dus keizer. Kees v. Geffen, 82 jaar, reeds koninklijk onderscheiden, was twee keer koning, actief schutter, bestuurslid en tweede-hoofdmans. Jan v.d. Heuvel, 78 jaar, is één maal koning geweest en draagt nu altijd een van de zilvervesten. De dames kregen bloemen aangeboden. Later op de avond werd de titel "gildebroeder van 't jaar" bekend gemaakt. Deze was voor de vendeliërsgroep, voor de grote saamhorigheid, en het goed en regelmatig oefenen met passend resultaat.

Kaarten voor gehandicaptenzorg

Ook dit seizoen zijn door de gilden Sint Hubertus Drunen en O.L. Vrouwe Schuts Elshout drie rik- en jokeravonden gehouden, waarvan de baten geheel ten goede komen aan de gehandicaptenzorg, te weten de vereniging "Het Zorgkind" en D.V.S. afd. Drunen-Elshout.

Drunens Sint-Hubertusgilde in het nieuw

Onlangs kon het gilde nieuwe uniformen aanschaffen, maar eerst moet nog gemeld worden dat de verschietsing om de punten-koning in april gewonnen werd door Cor Rijpert. In mei 1991 lukte het Jan Klerks voor de tweede keer koning te worden. Aan de gemeentelijke Dodenherdenking werd op 5 mei deelgenomen. In de meimaand was men bij Maria-vieringen in de Bossche St. Jan en te Elshout aanwezig. In Berkel werd deelgenomen aan de Sint Hubertusviering. In november hield het gilde haar statiedag. Ook is meegedaan aan drie rikavonden ten bate van de gehandicaptenzorg. Maar het grootste evenement van het afgelopen jaar is zondermeer de presentatie van de nieuwe kostumering. Dankzij de vele inspanningen van de leden en de gulheid van de plaatselijke ondernemers kon de actie voor de kostbare uniformering gerealiseerd worden. Het is een kostelijk geheel; dank aan de medewerkers.

Sint-Sebastiaansgilde Oisterwijk

Oisterwijk heeft al jaren banden met het Poolse Poznan. Er gaan transporten levensbehoeften en materialen naartoe. Ieder jaar is in Oisterwijk een "dienstenvelling". In oktober 1991 gingen de baten naar de kinderafdeling van het Strusia-Ziekenhuis van Poznan. Het gilde heeft als "dienst" een demonstratie aangeboden, welke door een plaatselijke zakenman "gekocht" is. De opbrengst was aanzienlijk. Op deze manier geeft het gilde eigentijdse invulling aan een specifieke gildetaak. St. Nicolaas bracht een bezoek aan de kinderen van de gilde-leden. In het clubhuis zongen jong en oud de bekende liederen, daarbij op het orgel begeleid door de inmiddels 80-jarige gildebroeder Tinus Scholtze.

18 Januari vierde het gilde de Statiedag. De dag is vrijdagavond (de zeventiende) aangekondigd in het dorp, door tamboers en vendeliërs. De vaandrig las de proclamatie voor. De gildemis werd begonnen door gildebroeder Jack Goudsmits die sprak over het christen-zijn van de gildebroeders. In de preek ging ere-deken pastoor Papenburg hier dieper op in: "Het mag niet enkel schone schijn zijn, die blinkt." Na de koffietafel sprak ere-hoofdmans burgemeester Kortmann: "Hoewel de club klein is, constateer ik een geweldige band, een band die karakteristiek is voor de gilden. We moeten allen streven naar meer leden. Oisterwijk verdient een mooi gilde." De nieuwe koning, Jan Knevel, bood zijn koningsschild aan. 's Avonds volgde een feestavond, waarbij loco-burgemeester Jan Verhoeven, mevrouw Verhoeven, wethouder Russ en

Het voltallige Sint-Hubertusgilde Drunen in nieuwe kleding.

pastoor Papenburg aanwezig waren. Met het zingen van het "Wien Neerlands bloed", is de avond besloten.

Bij de vergadering van de schietcommissie van Kring Maasland is gildebroeder Loek Vink benoemd tot lid, voor de kruisboog. Wij wensen Loek, al meer dan 25 jaar een gewaardeerd en toegewijd gildebroeder, veel succes.

Actief Sint-Ambrosiusgilde

Het Loon op Zandse gilde nam deel aan de Hoofdlieëndag en aan de algemene jaarvergadering van Kring Maasland. Gildebroeder Jan Vera verzorgde op zaterdagavond 16 november een dia-lezing in het Belgische Gierle. De hieraan verbonden tentoonstelling was uniek. Het geheel was opgezet om wederzijds te komen tot een diepere kennismaking met het gildewezen. Zondag 24 november was het de gezamenlijke naamsdagviering van het Sint-Hubertusgilde en het Sint-Ambrosiusgilde. Tijdens de H. Mis van die dag, werd pastoor G. Stegeman geïnstalleerd tot gildeheer van het Sint-Ambrosiusgilde. Hij schonk aan het gilde een zilveren gedenkschild. Zondag 5 januari volgde de traditionele, drukbezochte nieuwjaarsreceptie. De schutters namen maandagavond 13 januari deel aan de vriendschappelijke schietavond bij het Sint-Willibrordusgilde in Alphen. De schutters van St. Willibrordus bleken de besten, met hun viertal, maar St. Ambrosius had wel individueel het hoogst aantal punten. De voorbereidingen voor de kringdag 1993 in Loon op Zand vorderen. Het belooft een fijne dag te worden.

Udenhouts schietseizoen

Het gilde St. Antonius en St. Sebastiaan sloot het seizoen af. Elke eerste zondag van de maand is door dertig leden geschoten om de clubkampioen-beker. De wedstrijd wordt gehouden in drie klassen, op twee onderdelen: opgelegd en vrije hand. Kampioen klasse A opgelegd, tevens clubkampioen 1991, werd Frank v. Loon. Dit was voor hem de vierde keer op rij. Hij heeft het niet voor niets gekregen, want tot op het allerlaatst waren er vier titelkandidaten. In klasse-B opgelegd werd tamboer Willem de Vries winnaar; met promotie naar klasse-A. Vaandrig Christ van Iersel won in klasse-C opgelegd en promoveerde daarom naar de B-klasse. Het kampioenschap 1991 vrije hand behaalde Frans Vriens overtuigend. Over het hele jaar miste hij maar een keer; het laatste schot op de laatste zondag! Winnaar in de B-klasse vrije-hand met promotie werd gildezuster Maria v.d. Laak. Eerste in de C-klasse werd het nieuwe lid Berry Sparidans. Op dezelfde zondag werd ook de "Bart Rijkers trofee" verschoten. Na een lange strijd werd deze door Johan Vriens gewonnen. De jaarlijkse teerdag is op 18 januari j.l. gehouden. Het was weer een gezellige dag. Begonnen werd met een gildemis en een vendelgroet op het kerkplein en bij het bejaardenhuis. Na de boerenmik met zult, werd geschoten om de "Boslusttrofee" met kruisboog op doel. Kruisboog en organisatie waren geregeld door collega schutter Antwan de Pinht en zijn vrouw van het Sint-Jorisgilde Nieuwkuyk. Winnaar na barrage werd Thom v.d. Voort. Tegen de avond werden de gildezusters begroet en kon met het avondmaal begonnen worden. De gourmet was keurige wijze verzorgd door de gildekastelein. De avond bracht men door met muziek, bingo en een optreden van gildetroubadour Henk Habraken.

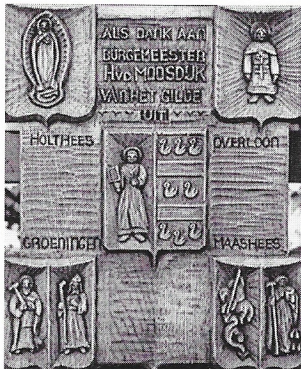
Bijzondere Eucharistieviering

Zondag 8 december 1991 vierde het Dintherse Sint-Barbaragilde de patroonsdag. Het bijzondere daaraan was de eerste uitvoering van een door gildebroeder Henk Habraken gecomponeerde mis. Het gilde vormde het zangkoor. Drie gildebroeders en de uitbeeldster van St. Barbara vormde een zanggroep, die onder begeleiding van gitaar en trom, de latijnse en Nederlandse gezangen uitvoerde. Aan dit niet-alledaagse gildegebeuren wil De Gildetrom nog eens ooit extra aandacht schenken. ■

Land van Cuijk

Gemeentelijk Vierlingsbeeks koningschieten

De vier gilden van de gemeente Vierlingsbeek hielden onlangs het gemeentelijk koningschieten. De gilden St. Theobaldus Overloon, O.L. Vrouwe Holthees, St. Antonius Maashees streden met elkaar op Broekven. De Maasheese gilde wist met de minste schoten de vogel neer te halen. Wiljan Kersten velde met het 152e schot de vogel. Daardoor won hij de draagspeld ingesteld door oud-burgemeester van

Vierlingsbeek, H. v.d. Moosdijk. De Maasheese koning, Jo Smits, kreeg de titel: gemeentelijk schutterskoning. Tijdens de schietwedstrijd werd het schuttersgebouw Broekven geopend, na de eerdere officiële ingebruikneming. Loco-burgemeester Jan Ronnes plaatste daartoe een tegel in het muurtje achter het buffet. Hoofdman Jan Vos van het Groeningse gilde bood oud-burgemeester H. v.d. Moosdijk een houten reliëf aan, als dank voor alles wat hij voor de vier gilden gedaan heeft; waaronder hulp bij schietterrein en schuttersgebouw te Maashees.

Zeeland: teeravond en installatie gildeheer

Nadat de pas geïnstalleerde pastoor G. Küppers Zeeland een beetje had leren kennen, werd hij voor een bestuursvergadering uitgenodigd. Staande Deken Van der Coer vertelde iets over de gildegeschiedenis en over de contacten met de kerk. Daarna werd de pastoor gevraagd of hij gildeheer (gildepriester) wilde worden. De pastoor zei daar graag "ja" op. Hij heeft het gildewezen leren kennen in zijn vorige parochie Valkenswaard. Het gilde hield 14 december de jaarlijkse teeravond. Om zeven uur werd er een Eucharistieviering in de kerk gehouden. De avond werd gevuld met een uitgebreide gourmet-bak-eet-smulpertij, buurten en dansen. Bij het laatste liet zelfs de 91-jarige Wim van Erp zich niet onbetuigd. Om twaalf uur verjaarde gildezuster Toos Manders en dat had natuurlijk de gebruikelijke feestelijkheid tot gevolg.

Installatie Pastoor Küppers als gildeheer v.l.n.r. A. v.d. Coer, Pastoor Küppers, Th. v.d. Coer, A. Jacobs, A. Kandelaars.

foto: Th. Cornelissen

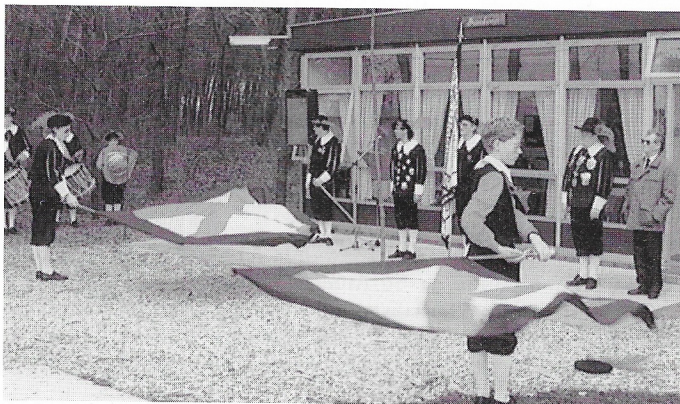
Op maandag 6 januari 1992 werd de Nieuwjaarsreceptie gehouden. Nadat iedereen elkaar het beste had gewenst, werd volop genoten van de oliebolletjes. Toen nodigde de Staande Deken de drie laatste koningen uit om de installatie van de pastoor tot gildeheer mee te helpen verrichten. Het was namelijk het feest van Driekoningen! Koning 1991, Arno Kandelaars, hing de rode sjerp met Sint-Jacobuskruis om. Koning 1989, Toontje Jacobs, overhandigde de gildehoed. Koning 1990, Theo v.d. Coer, reikte de oorkonde aan. De pastoor zegde toe alles te zullen doen, om een goed gildeheer te zijn. Vanuit zijn nieuwe gemeente, Helden, waren Ere-Deken B. Schellekens en mevrouw Schellekens naar Zeeland gekomen om de Nieuwjaarsreceptie en de installatie bij te wonen. Hun aanwezigheid werd op hoge prijs gesteld.

Kleine projecten H. Land

Elk jaar wordt in december in Zeeland geld ingezameld voor pastoor Jahil Awwad in de Gazastrook. Door parochie, bejaardenhuis, parochieel missie centrum en het Sint-Jacobusgilde is weer f 1000,- bijeengebracht en een dezer dagen overgemaakt naar de Stichting Steun Heilig Land.

In Maashees staat een huis...

Zondag 28 april 1991 was een heuglijke dag voor het Maashees gilde. Het nieuwe schuttersgebouw Broekven werd in gebruik genomen. Na precies een jaar van zelfwerkzaamheid was het gebouw klaar op de jaardag 1991. Deze begon met een woord- en communiedienst in de parochiekerk. Deze dag was pastoor Teunissen niet beschikbaar voor het opdragen van de Gildemis en moest volstaan worden met een gebedsdienst. Pastoor Teunissen bedient naast deze parochie tevens parochie Vierlingsbeek-Groeningen, waar deze dag de Eerste H. Communie gedaan werd. Na de kerkdienst zaten de gildebroeders samen aan tafel voor het ontbijt en het tweede deel van de Jaarvergadering. Om half twee trok het gilde met de Maashees fanfare St. Cecilia en het Blitterswijkse gilde St. Antonius naar het schietterrein om het nieuwe gebouw te openen. Pastoor Teunissen, inmiddels gearriveerd, zegende het verenigingsgebouw, waarna koning 1990 Jo Smits met de pastoor als eersten naar binnen gingen.

Vendeliers brengen Pastoor Teunissen de vendelgroet na de inzegening van het gebouw.

De fanfare speelde het Wilhelmus waarbij Ben Albers de eed van trouw hernieuwde aan geestelijke en wereldlijke overheid: pastoor Teunissen en Loco-burgemeester Ronnes. Hierna brachten de vendeliers van ons gilde tezamen met die van Blitterswijk een vendel hulde aan de aanwezigen. Hiermede was het gebouw in gebruik genomen en konden de Maashees mensen en de genodigden het gebouw bezichtigen onder genot van koffie met cake. Om drie uur werd het Koningschieten begonnen; allereerst Burgerkoning, Vogel van Ere, Jeugdkoning en dan (waar alles op een Jaardag om draait) het Koningschieten. Pascal

Sijmons, gildenaamborddrager, schoot de Jeugdvogel neer met het 134e schot. De gildebroeders hadden wel een zeer sterke vogel; pas na het 519e schot was het weer Jo Smits die de laatste resten van de vogel naar beneden haalde en daarmee koning 1991 werd.

Gildefeesten Soest 1991

De Gildefeesten Soest 1991 begonnen met de in gebruikneming van het eigen Gildehuis. Wekenlang werkten de leden aan de inrichting. Het resultaat is er naar. Het omvat twee zalen, die ook verhuurd worden aan andere verenigingen. Het Gildehuis bevindt zich in het centrum in een voormalig klooster. Ook Museum Oud Soest, Stichting Thuiszorg Soest/Baarn en de Maatschappelijke Dienstverlening zijn er in ondergebracht.

Tijdens de feesten werden sportieve activiteiten georganiseerd, zoals wandelen, fietsen en atletiek, maar ook tractorbehendigheidswedstrijden, een volkspaardenfeest, volksspelen, een ouderenmiddag en enkele muziekavonden. De tent bleek weer te klein. De stroom belangstellenden overtrof de verwachtingen. Een van de hoogtepunten was de uitvoering van een nieuwe eigen Gilde-viering. De heren van de Schepop en de Ruig hadden een gildemis met Gregoriaanse gezangen gecomponeerd, die door gildekorps en parochieel zangkoor St. Caecilia op zondagmorgen 25 augustus werd uitgevoerd.

Diezelfde dag werd 's middags de spannende strijd om het koningschap gehouden. Niet minder dan 138 gildebroeders streden er vanaf twee uur om. Pas rond vijven haalde Nol Hagen met het 310e schot het laatste vogelstukje neer. Duizenden belangstellenden volgden de strijd. Het gildeterrein De Blaak was volgestroomd.

Koning Nol Hagen loopt onder goedkeurende blikken over het vaandel.

De Gildefeesten waren in 1991 een groot succes. Het was tevens een teerjaar, waardoor ook het dansen om de gildeboom en het gildemaal op het programma stonden. Bij de verschillende evenementen was de hele week een grote opkomst.

Nieuwe ouderman voor Soester gilde

Op woensdagavond 18 december 1991 waren 74 gildebroeders van het Soester gilde naar het gildehuis gekomen voor de Algemene Ledenvergadering. Een van de agendapunten was de opvolging van ouderman Wim Schimmel. Bestuurskandidaat was Wim van den Breemer. Er waren geen tegenkandidaten. Unaniem koos de vergadering Wim voor de periode van vier jaar. Hij loopt al heel wat jaren mee: sinds 1972 gildebroeder, tevens hoornblazer-lid van het gildekorps, vanaf 1981 bestuursassistent en vanaf 1988 bestuurslid. Het zal voor hem best wennen worden, temeer omdat zijn voorganger 33 jaar deze functie bekleedde en veel heeft gedaan voor de ontwikkeling van het gilde.

Gilde Hoogerheide in het nieuw

Het gilde St. Sebastiaan presenteerde op zondag 1 september 1991 op het Raadhuisplein de nieuwe uniformen. Het mooie weer zorgde ervoor dat met name de vendeliers het warm kregen in hun nieuwe pak. De Belgisch-Kempische kledij, die voorheen werd gedragen is vervangen door "Bourgonisch kledij". Voor de heren is dat een blauw fluwelen jas met rode kraag en zwarte kniebroek. De dames dragen ook een blauw jasje met rode revers en zwarte rok met rode blouse. Een hoed met struisvogelveer maakt het compleet. Ook de drie kleinste leden zijn in het nieuw gestoken. Het gilde heeft vanaf 1985 geld opzij gelegd voor de uniformen. Grote toeloop van leden zorgde er echter voor dat de aanschaf even uitgesteld moest worden. Vorig jaar traden zestien leden toe. Daardoor was er f 10.000,- te weinig in het uniformenfonds. Op de jaarlijkse bijeenkomst is toen besloten een lening onder de leden uit te schrijven. Zo kon het gilde toch tijdig in het nieuw gestoken worden. De presentatie ging vooraf aan het jaarlijkse koningschieten in gildehuis Het Karrewiel. ■

AGENDA 1992

Noordbrabantse federatie:

- 26 april: Overdracht gilde-altaar in Sint-Janskathedraal Den Bosch tijdens openbare H. Mis; 12.00 uur.
Info: R. Haase 040-811527.
- 17 mei: Kringdag Peelland te Liessel bij Gilde St. Hubertus.
Info: W. Rijnders 04934-1810.
- 24 mei: 25e Liefdadigheidsfestijn te Hilvarenbeek bij Gilden St. Catharina, St. Joris, St. Sebastiaan.
Info: J.A. Abrahams 04255-2384.
- 31 mei: Kringdag Land van Cuijk te Beers bij Gilde St. Anthonius.
Info: C.B. Berends 08850-18135.
- 13 juni: Brabantse Gildendag te Driebergen-Rijzenburg (Utr.) St. Antonius-Abt Stiphout.
Info: C.J. van Hoof 04920-34862.
- 14 juni: Kringdag Kempenland te Heeze bij Gilde St. Agatha.
Info: G. van de Paal 04907-62316.
- 14 juni: Kringdag Maasland te Veghel bij Gilde St. Barbara.
Info: P. van Melis 04130-65675.
- 28 juni: Gildedag de Hoge Schuts te Heeswijk bij Sint-Willibrordusgilde, 04139-3360.
- 5 juli: Kringdag Baronie-Markiezaat te Teteringen bij Gilde St. Ambrosius.
Info: M. Goorden 076-711482.
- 12 juli: Kringdag Kwartier van Oirschot te Oirschot bij Gilde St. Joris.
Info: H.C.P. van Hout 04997-71258.
- 23 aug.: Vrij Gildefeest Kwartier van Oirschot te Diessen bij Gilden St. Joris en St. Sebastiaan.
Info: F.J.M. Heuvelmans (St. Joris) 04254-1508.
- 30 aug.: NBFS-Kampioenschap geweschieten te Oeffelt bij Gilde Salvator Mundi.
Info: W. Wolters 08856-1276.
- 13 sept.: NBFS-toernooi trommen, vendelen, bazuin-blazen. Nog in beraad bij gegadigd gilde.
Info: R. Haase 040-811527.
- 10 okt.: Hoofdlidendag NBFS te Den Bosch.
Info: R. Haase 040-811527.

Kruisboogtoernooi:

25 okt. en 1-8-15 nov.: "Zilveren Brabantkruis" te Eindhoven bij Gilde St. Joris Gestel en Blaarthem, schietterrein bij Gennep molen.
Info: P. van den Heuvel 040-416423.

Andere Federaties

- 24 mei: Ned. Kampioenschap wipschieten vrije hand te Udenhout bij Gilde St. Joris (Federatie van Wipboomschutters).
Info: J. Weijtmans 04241-1471.
- 28 juni: Ned. Kampioenschap wipschieten opgelegd te Udenhout bij Gilde St. Antonius & St. Sebastiaan (Federatie van Wipboomschutters).
Info: F. Vriens 01623-18303.
- 28 juni: Betuws Landjuweel Federatie Gelderse Schuttersgilden te Gendt.
Info: Fed. secr. F. Dieker 08303-17410.
- 5 juli: Oud-Limburgs Schuttersfeest Kanton. Bond E.M.M. te Kelpen-Oler (L) bij Schutterij St. Petrus.
Info: Fed. secr. F. Schrijvers 04451-2386.
- 26 juli: 350 Jaar bedevaart naar Kevelaar m.m.v. gilden en schutterijen uit de E.G.S.
Info: Secr. Gen. E.G.S. Math.E.M. van der Voort 040-438521.
- 19/20 sept.: Europees Koningschieten en Schutterstreffen te Genk (B) bij de Schuttersbond Genker Mijnstreek.
Info: W. Vercuryce, Gemeentehuis Genk, Afd. Sportdienst, Dieplaan 2, B-3600 Genk. 09-32.11.353911. ■

oud Nieuws VII

(Berichten uit Meijerijse Courant 1890-1915)

GERWEN

Heilig-Kruisgilde

20 oktober 1894:

Het is een stille kermis geweest dit jaar. "Zoo mogelijk is het nog stiller geweest dan de laatste jaren; ja ware het niet dat de Gilde door haar eindeloos getrommel er eenig leven inhield, dan zou men overdag niet gezegd hebben dat hier kermis gevierd werd."

23 juni 1900:

Op 1 en 2 juli zal er St. Anna-kermis gehouden worden. "De gilde van het H. Kruis zal door slaande trom en vliegend vaandel bij ons wederom de herinnering opwekken aan de vroegere drukte en danspartijen, waarvan de ouden van dagen ons o zo gaarne vertellen."

17 oktober 1908:

Op kermiswoensdag hield de gilde een prijsverschietsing met het geweer. De heren Hendriks, Van Doorn en Rooyakkers waren de gelukkige winnaars van de huishoudelijke artikelen.

14 oktober 1911:

Met de kermis hield het Heilig-Kruisgilde een onderlinge prijsverschietsing: 1e pr. P. Aarts; 2e pr. H. Dekkers; 3e pr. A. Wouters. ■

(wordt vervolgd)

J.M. Oomen

NIEUWS MET NAMEN

Kwartier van Oirschot

Kringonderscheidingen

Deze werden uitgereikt aan:

Th. B. Donders, die gedurende 25 jaar deken-penningmeester is geweest van het Koninklijk Handboogschuttersgilde St. Sebastiaan in Tilburg.

W. v.d. Biggelaar, 25 jaar lid van de overheid van het Sint-Sebastiaansgilde te Oirschot en lid van de S.A.T.-commissie.

Nieuwe hoofdman

De ledenvergadering van het Sint-Jorisgilde Moergestel koos op 18 december 1991 met grote meerderheid P. Kouwenberg tot hoofdman. Hij volgt daarmee Cr. Hoeven op, die op medisch advies zijn functie neer moest leggen.

Crist deed en doet veel voor het gilde, maar het werd toch teveel voor hem. Met veel spijt legde hij zijn functie neer, die hij tweeënehalf jaar vervuld heeft. Het gilde bedankt hem voor alles wat hij als hoofdman heeft gedaan en wenst hem nog vele goede jaren, samen met zijn vrouw en bij het gilde. Voor P. Kouwenberg is nu deze zware taak weggelegd, de volgende drieënehalf jaar deze functie in te vullen. Men is er echter van overtuigd dat Piet in deze functie met volle overtuiging en in goede samenwerking met de bestuursleden het gilde in goede banen zal leiden. We wensen hem succes.

Nieuwe hoofdman
P. Kouwenberg.

Jubilarissen bij Sint-Sebastiaan Hilvarenbeek

Tijdens de viering van de patroonsdag op 21 januari 1992 werden twee gildebroeders gehuldigd. Op de eerste plaats was dat vaandrig Jan Timmermans, die 25 jaren deze functie vervuld heeft. Hoofdman Jan Abrahams werd gehuldigd in verband met de hoge Federatieonderscheiding, welke hij op de laatste Hoofdlidendag mocht ontvangen. Beide broeders werden in de bloemen gezet. Beiden werden ook bedanst onder het zingen van het Brabantse lied van Hertog Jan.

J. Abrahams speldt
Jan Timmermans
onderscheiding op.

Veertigjarige gildebroeder

Gildebroeder Jan Wolfs werd op 24 oktober 1991 gehuldigd voor zijn 40-jarig lidmaatschap van het Gilde St. Sebastiaan en Barbara te Moergestel. Kringvoorzitter J. Mes feliciteerde hem en reikte de Kringonderscheiding uit.

Koningschieten

Sint-Lambertusgilde Vessem

Op kermismaandag, 7 oktober 1991, hield het Vessemse gilde het driejaarlijks koningschieten. Na het 213e schot lukte het de oud-koning Martien van Sebille het laatste stukje naar beneden te halen. Hij mag zich weer voor drie jaar koning noemen. En wie weet, zit er over drie jaar een... keizerstitel in. Dan zal het ongeveer honderd jaar geleden zijn dat het Sint-Lambertusgilde van Vessem voor het laatst een keizer had.

Martien van Sebille

Kempenland

Karel Vermeeren, geëerd door Eindhoven

Op 3 februari, twee dagen na zijn tachtigste verjaardag, smaakte Karel het genoegen onderscheiden te worden met het Ereteken van de Stad Eindhoven, de hoogste gemeentelijke onderscheiding van verdienste.

Namens het college van burgemeester en wethouders memoreerde burgemeester prof. dr. J.A. van Kemenade de buitengewoon vele verdiensten op heemkundig en cultuur-historisch gebied van Karel voor de Eindhovense gemeenschap gedurende vele jaren.

De heer en mevrouw Vermeeren.

Hij karakteriseerde dit met "Een leven, verknocht aan Eindhoven", onder welk hoofd eens een tentoonstelling over zijn werken was gehouden. Karel heeft het Catharinagilde in 1954 heropgericht en is sindsdien kapitein van het gilde. Hij heeft te kennen gegeven dit jaar deze functie te beëindigen; een mooier afscheidscadeau had hij niet kunnen krijgen.

Nol Verrijt, 40 jaar gildebroeder

Tijdens een feestelijke bijeenkomst op 10 november na de gildemis werd Nol Verrijt gehuldigd met zijn 40-jarig, nog steeds zeer actief, gildebroederschap bij het Sint-Martinusgilde Luyksgestel. Martien Thissen, raadsheer distrikt zuid, onderscheidde hem namens het kringbestuur met het Zilveren Schild van Kring Kempenland. Zijn gilde eerde hem met de draaginsigne van St. Martinus, met lovende woorden opgespeld door Hopman Cor in 't Veld.

Nol Verrijt

Maasland

Elshout

Bij de O.L. Vrouwe Schuts van Elshout vierden Johan en Dina de Haan hun zilveren huwelijksfeest. Johan is vanaf 1955 een verdienstelijk gildebroeder en

tamboer. Uit dankbaarheid werd een H. Mis opgedragen. In de namiddag werd het paar en de familie een vendelhulde gebracht. Op de receptie 's avonds was het gilde voltallig aanwezig.

Johan de Haan

Hoofdman Jos Klerks van de O.L. Vrouwe Schuts Elshout ontving 24 november 1991 de gouden medaille van de Gregoriusvereniging, wegens 40-jarig trouw lidmaatschap van het Elshoutse kerkkoor. Na de zondagsmis mocht mevrouw Klerks haar man de medaille omspelden.

Baardwijkse jubilaris

Gilde St. Ambrosius vierde op dinsdag na Driekoningen (7 januari) de jaarlijkse statiedag. 's Morgens om negen uur kwam men samen in het gildehuis om vandaar al vendelend en trommend naar de Sint-Clemenskerk te trekken. De mis werd opgedragen door gildeheer pastoor van Zutphen, terwijl het koor luister bijzette. Na optocht en koffietafel werd jubilaris Frans van Tuyl in het zonnetje gezet en werden twee nieuwe leden aan de vergadering voorgesteld. De middag werd gezellig samen doorgebracht. Omstreeks zeven uur werd de gildemaaltijd begonnen, waarbij echtgenotes, verloofden en de familie van de jubilaris aanwezig waren. Tijdens het diner sprak de hoofdman Frans van Tuyl nogmaals toe. Frans is veertig jaar een trouw lid geweest. Zonder hem is het gilde niet compleet; een echte gildebroeder. De hoofdman wenste Frans en de zijnen nog veel gezonde jaren binnen het gilde. Hij ontving het zilveren schild: "40 jaar lid van het Gilde St. Amrosius." Zijn echtgenote werd ook toegesproken en in de bloemetjes gezet. Vervolgens werd het glas geheven ter ere van de jubilaris. De avond werd voortgezet met muziek en dans.

Frans van Tuyl en Mevrouw van Tuyl.

Land van Cuijk

Ouderman Groot Gaesbeeker Gilde Soest

Tijdens de najaarsledenvergadering nam Wim Schimmel officieel afscheid als ouderman van dit gilde. Hij is dat sinds 1958 geweest. Zijn afscheid kon dus niet ongemerkt voorbijgaan. Het bestuur besloot in overleg met hem, tijdens de Gildefeesten Soest 1991 al op informele wijze afscheid te nemen. Dit gebeurde op de slotavond, dinsdag 27 augustus. Aan het begin van de avond werden Wim en zijn vrouw Martha van huis afgehaald door het gildekorps en werd hem voor het Gildehuis een korte hulde gebracht. Door de burgemeester werd hem de eremedaille van de Gemeente overhandigd, voor al zijn werkzaamheden binnen het gilde. De heer Schimmel vond deze toekenning een bekroning op het werk van het gilde. Er blijkt waardering uit voor de gilde-activiteiten.

Wim Schimmel ontvangt uit handen van de burgemeester de ere-medaille.

In aanwezigheid van ongeveer 750 gildeleden en -vrienden werd teruggekeken op zijn periode als ouderman. Het gilde maakte een enorme ontwikkeling door; van een slapend tot bruisend gilde nu. Deze tijd is vastgelegd in een extra uitgave van de Gildeproat, het eigen blad.

Tijdens de teeravond, vrijdag 23 augustus, was de heer Wim Schimmel al benoemd tot ridder in de Orde van Sint Silvester. De gildepastor overhandigde hem de bijbehorende versierselen. Wim Schimmel werd door deze pauselijke onderscheiding verrast. Vermeld moet tot slot nog worden, het bijzondere gebaar dat de scheidende Ouderman aan het gilde maakte. Hij bestemde namelijk zijn afscheidscadeau van de gildeleden voor de aanschaf van een koningsvogel! ■

IN MEMORIAM

Kwartier van Oirschot

Gilde St. Joris Oirschot

Op 90-jarige leeftijd overleed op 12 december 1991 Diel van Kollenburg; vanaf 1924 gildebroeder van dit gilde. Vaak was hij de enige bron bij het onderzoek naar de gildehistorie. Altijd werd je gastvrij ontvangen en met verve wist hij over vroeger te vertellen. Onopvallend en met tevredenheid hield hij de ontwikkelingen van zijn gilde bij en genoot ervan als het goed ging met de guld. Met de woorden: "Oud worden is schön, mêr oud zên is niet veul", probeerde hij zijn grote eenzaamheid tot uitdrukking te brengen. Voor zijn vele verdiensten ontving Dieltje in 1974 een Kringonderscheiding en werd hij 10 jaar later benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. In 1972 schonk hij een paar percelen grond aan het gilde, die na ruilverkaveling werden samengevoegd tot het huidige schietterrein. Uit dankbaarheid werd aan hem een wisselschild gewijd, waarvoor jarenlang gestreden is tijdens de teerdag en de kermis.

Gilde Sint Lambertus Vessem

Op 23 januari 1992, drie dagen voor zijn 85-ste verjaardag, overleed Dorus Liebrechts, sinds 1964 lid. Hij was een bescheiden man, niet op de voorgrond tredend; actief als gildebroeder en voorvechter voor de gildetradities.

Diel Kollenburg

Dorus Liebrechts

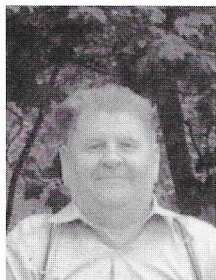
Gilde Sint Catharina Moergestel

Het gilde heeft op 24 december 1991 onder grote belangstelling hun trouwe mede-broeder en Deken, Kees Wolfs, begraven op het kerkhof te Moergestel. Na een kortstondige ziekte was hij op 57-jarige leeftijd in het Dijkzicht-ziekenhuis overleden. Hij was geliefd door zijn rustige en trouwe karakter en zijn belangstelling voor en zijn prestaties bij het kruisboogschieten. Tussen 1981 en 1985 was hij koning en wist toen viermaal een koningskruis en eenmaal een konings-zilverschild te behalen. Op vrijeschietwedstrijden binnen en buiten de Kring was hij een trouw deelnemer. Velen kenden hem al lang als goedertrouwe, gemoedelijke en opgewekte

Gilde St. Antonius Abt Lierop

Op 9 december overleed, na een langdurige ziekte in verzorgingshuis St. Joseph te Deurne Wim Janssen op 79-jarige leeftijd, na ruim 40 jaar met hart en ziel aan het gilde verbonden geweest te zijn. Hij was van 1958 tot en met 1962 hoofdmans en koning in 1966-1968. Het gilde begeleidde Wim op 13 december naar zijn laatste rustplaats.

Wim Janssen

Sint Lambertusgilde Someren-Eind

Op 63-jarige leeftijd overleed op 28 juni 1991 Martin van Houts. Martin was een zorgenkind, maar ondanks dat, is de gilde hem niet graag kwijt. De beste herinneringen heeft de gilde aan kermis-maandag, als de schut langs kwam, want dan vlogen de pakjes sigaretten met tientallen door de lucht en Martin kon weer een tijdje roken. Hieraan is een einde gekomen. Men zal er nog dikwijls aan terugdenken.

Een oer-Brabantse mens, een echte "kontente mens", Hein van Houts, overleed op 10 augustus, 67 jaar oud. Hij was tevreden met het leven van elke dag, nooit klaagde hij en wilde ook niet beklagd worden.

In de leeftijd van 81 jaar overleed op 21 november Graat Heijblom. Graat was in gildekringen een echte dorpsfiguur, een gezelschapsmens. Hij steunde het gilde altijd; in goede en slechte tijden. In de jaren 1950-1953 was hij koning; vele jaren was hij hellebaard-drager. Het gilde verloor een fijne gildebroeder, waar nog dikwijls aan gedacht zal worden.

Met gilde-eer werden de overledenen naar hun rustplaats begeleid.

UIT BRIEVEN

RECTIFICATIE

De Gilderaad, bestuurd door de heer Loosen, telt geen 20 gilden, met aansluiting van zes andere, zoals in De Gildetrom (jrg. 38 blz. 82) staat. Dit orgaan telt negen gilden, zonder dat aansluitingen te verwachten zijn.

De heer André van Rompuy (Werchter) zond ons deze rechtzetting. ■

KORT NIEUWS

Tentoonstellingen

In Budel wordt van 24 april tot en met 4 mei in het Schepenhuis een tentoonstelling over de Budelse gilden en schuttersijen gehouden; openingsuren: vrijdags 18.00-20.00 uur, zaterdag, zondag en maandag van 14.00 tot 17.00 uur.

"Zilver met een verhaal, na-oorlogs gildezilver uit Kring Kempenland" is de titel van een expositie, welke in Museum Kempenland te Eindhoven wordt gehouden van 12 september tot en met 25 oktober 1992.

Hoofdliedendag

Het thema van de komende Hoofdliedendag is in de Federatieve SAT-Cie besproken. Besloten werd deze dag te plaatsen binnen het thema: Plaats van onze gilden in breed Brabants maatschappelijk en cultureel perspectief. Noteren: zaterdag 10 oktober.

Daders gepakt

De Eindhovense politie heeft drie mannen (29, 18 en 17 jaar oud) opgepakt, die bekend hebben het Stratumse gildehuis te hebben aangestoken. Zij waren ooggetuigen geweest van een brand in een leegstaande school, die geblust werd. Naar hun mening had de school beter helemaal kunnen afbranden en staken er opnieuw de brand in. Vervolgens kochten zij bij een benzinestation een jerrycan benzine, waarmee ze het gildehuis aan de achterzijde in brand staken. Het is aan het nauwkeurig spoorwerk van de recherche te danken dat deze drie brandstichters opgepakt zijn.

Congres Brabantse gilden

Dit wordt gehouden in Hoogstraten op 3 april 1993. Als thema is gekozen: De gilden beschermen hun patrimonium. De Hoge Gilderaad van de Kempen organiseert deze dag op een uitstekende lokatie. Vrijhouden die dag dus.

Brand gildehuis Dinther

Op 12 februari j.l. brak 's avonds brand uit in de woning boven het gildehuis van het Sint-Barbaragilde te Dinther.

Alle gildespullen, waaronder 147 zilveren schilden, konden uit de zaal worden gered. Gelukkig bleef de schade beperkt tot waterschade aan foto's.

Toeval?

Het tijdschrift "Der Schützenbruder" van de Bund der Historischen Deutschen Schützenbruderschaften verschijnt vanaf januari maandelijks in een "neuen Gewand". Onafhankelijk van elkaar waren dus twee schuttersgildentijdschriften bezig met een nieuwe lay-out, druk en redactionele opzet. Vanaf de tweeënvijftigste jaargang wordt het Duitse tijdschrift nu op helder papier gedrukt en heeft een levendigere opmaak. De redactie is ook duidelijk actiever. Onze complimenten voor "Der Schützenbruder".

Belangstelling? Kosten: DM 30,- p.j. Bundesgeschäftsstelle, Am Kreispark 22, 5090 Leverkusen-Opladen, BRD.

Oude nummers Gildetrom

Van De Gildetrom zijn van sommige jaren volledige jaargangen nog beschikbaar. Tot nummer 40 zijn nog slechts losse nummers te verkrijgen. Binnenkort wordt de inventarisatie van het bezit afgerond en zal een lijst van aanwezige losse nummers en jaargangen opgesteld zijn. Aan de hand daarvan zal een prijs voor deze oude nummers bepaald worden. Mist u een nummer? Zoekt u nog een jaargang? Laat het de Hoofddirectie schriftelijk weten. ■

BIBLIOGRAFIE

Noordbrabantse schuttersgilden

N.N., Feestprogramma Gilde St. Joris en St. Sebastiaan Berkel-Enschot, 9 juni 1991, 8 blz., ill.

Hoogendoorn J.P.J., "Gilde-eer" bij het schuttersgilde "Sint Joris" in Goirle, in: Rond de Schutsboom (uitgave Heemk.kr. Goirle) jrg. 9 (1989) nr. 3, blz. 17-25.

N.N., Inhoud van het zilver van St. Antoniusgilde, papegaaien en drie schilden te Nistelrode, in: Jaarboekje van de Heemkunde kring "Nistelvorst" (Nistelrode) jrg. 5 (1989) blz. 24.

Hoogendoorn J.P.J., Koningsschieten bij het schuttersgilde "Sint Joris" in Goirle, in: Rond de Schutsboom (uitgave Heemk.kr. Goirle) jrg. 9 (1989) nr. 1, blz. 12-16 en nr. 2 blz. 12-16.

H.J.M. van Rijkevorsel, De Schuttersgilden, in: Heemkundekringblad Roosendaal en Nispen, jrg. 10 (1989) nr. 14 blz. 37-43. ■

Sint-Jansgilde Wernhout

Op 28 oktober 1991 overleed Jan Smits in de leeftijd van 78 jaar, na een ziekteperiode van ruim twee jaar. Hij genoot van alles wat leefde; bestudeerde de natuur. Op 31 oktober werd hij met gilde-eer ten grave gedragen.

Dat zij allen mogen rusten in vrede. ■

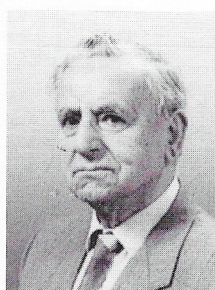
gildebroeder. Moge het voor zijn vrouw Joke en de kinderen een troost zijn dat al zijn vrienden hem heel erg zullen missen.

Gilde H. Sacrament Hulsel

Piet Vinken, sinds 1954 gildebroeder, overleed op 19 november 1991 op 83-jarige leeftijd. Hij was twee periodes koning (1961, 1965). Voor zijn verdiensten voor het gilde en voor de Hulselse gemeenschap kreeg hij de Pauselijke onderscheiding "Pro ecclesia" en de Kringonderscheiding.

Kees Wolfs

Piet Vinken

Kempenland

Sint-Agathagilde Heeze

Op 4 september overleed op 74-jarige leeftijd Leo Schilder, ruim 50 jaar lid van dit gilde. Hij fungeerde hierbij vele jaren als kapitein/voorzitter en als koning. Deze trouwe gildebroederschap werd beloond met het Zilveren Schild van Kring Kempenland.

Op 15 september overleed Frans van den Hurk op 88-jarige leeftijd, na een gildebroederschap van 45 jaar. Hij bekleedde gedurende 25 jaar de functie van penningmeester.

Sint-Luciagilde Steensel

Op 31 december overleed Janus van Berkel, sinds bijna 25 jaar lid van dit gilde, op 93-jarige leeftijd. De laatste jaren kon hij jammer genoeg niet meer aanwezig zijn bij de gilde-activiteiten. Op 3 januari overleed, na een ziekte van enkele jaren, op 65-jarige leeftijd Harrie Kuypers, Deken-Schrijver van dit gilde. Harrie was, voordat hij in Steensel kwam wonen, lid van het Gilde St.Catharina en St.Barbara Eersel. Hij was een zeer actief lid, altijd aanwezig, die met iedereen graag een praatje maakte en altijd bereid was de handen uit de mouwen te steken. Gedurende 10 jaar vervulde hij de functie van Deken-Schrijver op zeer goede wijze.

Sint-Catharinagilde Tongelre

Op 11 november overleed Piet van de Wiel senior, nog geen week voor zijn 81ste verjaardag. Piet kwam in 1928 bij het gilde als standaardruiter. Na enige tijd als tweede kapitein te hebben gefungeerd, volgde hij in 1970 Wim van

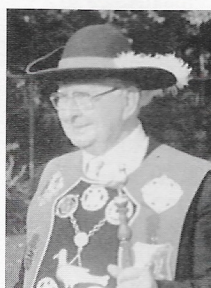
Noorwegen op als Regerend Deken, een functie die hij tot 1988 vervulde. In 1978 ontving hij het Zilveren Schild van Kring Kempenland dat in 1983 werd omgezet in het Gouden Schild. In 1988, bij zijn 60-jarig gidelidmaatschap, ontving hij de unieke zilveren onderscheiding van zijn gilde. In 1986 schoot hij zich tot koning van het gilde. Helaas kon hij door de verlamming die hem niet lang hierna trof niet meer actief deze functie uitoefenen.

Op 27 november overleed op 70-jarige leeftijd, na een uitzichtloze strijd tegen de ziekte die hem in zeven jaar tijds sloopte, Cor van de Bilt, keizer van dit gilde. Cor kwam in 1949 bij het gilde en schoot zich als fervent schutter in 1959 tot koning en in 1965 tot keizer.

Zijn zilveren keizersfeest in 1990 werd luisterrijk gevierd, waarbij hij onderscheiden werd met het Gouden Schild van de Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland.

Cor van de Bilt

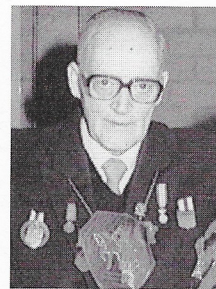

Piet van de Wiel

Sint-Martinusgilde Tongelre

Op 4 januari overleed Janus van Breugel, Staande Deken van dit gilde op 72-jarige leeftijd. Janus werd in 1934 lid van het gilde als vendelier. In 1951 volgde hij zijn vader op als kapitein, tot hij in 1965 wegens een hartwaarschuwing deze taak moest overdragen. In 1967 volgde zijn erebenoeming tot Staande Deken. Janus is als geen ander een actief gildebroeder geweest, zowel in zijn gilde als op kring- en federatieniveau. In 1956 werd hij secretaris van de federatie-vendelcommissie. In de periode 1952-1958 was hij Raadsheer van het Distrikt Centrum van Kring Kempenland. In de periode 1956-1975 was hij Raadsheer Geweerschieten in het kringbestuur. In 1979 werd hij onderscheiden met de hoogste kringonderscheiding, het Zilveren Medaillon van Kring Kempenland.

Wegens zijn grote verdiensten in vele jaren betoond op federatief niveau, zo had hij de hand in de totstandkoming van de schietreglementen, werd hij op 2 januari 1991 onderscheiden met het Zilveren Schild van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden. De laatste jaren was Janus zeer actief als promotor en organisator van een gezelligheids-schietclubje voor 60-plus schutters.

Janus van Breugel

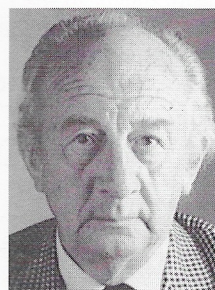

Toon van Tuyl

Sint-Jorisgilde Vlokhoven

Op 17 januari overleed op 79-jarige leeftijd Toon van Tuyl, lid van het Sint-Catharinagilde Woensel in de periode 1930-1960 en hierna lid van het Sint-Jorisgilde Vlokhoven. Toon kwam als 7-jarig trots "leuperke" bij het gilde toen hij met zijn vader in een optocht van het Catharinagilde mee mocht lopen. Als zestienjarige ging hij voor het eerst schieten toen nog met "t zwaar", zoals hij zei en hij viel al meteen in de prijzen. Hij was na zijn vader en grootvader de derde generatie die gildebroeder was.

Als schutter moet hij een geducht tegenstander zijn geweest, getuige de vele prijzen die hij veroverde. Tijdens de oorlogsjaren zorgde Toon ervoor dat een aantal belangrijke historische gildestukken, zoals het Gildeboek en de wapens, ongeschonden de oorlog doorkwamen. Het weer tot activiteit brengen van de beide gilden verliep moeizaam, maar Toon had door zijn niet aflatende ijver uiteindelijk aandeel in het succes. In de zestiger jaren werd Vlokhoven "stads" en de leden die voornamelijk uit de boerenstand kwamen vertrokken naar elders waar ze hun stiel nog konden uitoefenen. Het ledental nam hierdoor af, maar mede door de inzet van Toon, die zijn gilde trouw bleef, kon ook deze teruggang worden gestopt. In 1985 werd Toon voor zijn langdurig gidelidmaatschap gehuldigd met het Gouden Schild van Kring Kempenland en met de gildeonderscheiding de Zilveren Sint-Joris-speld.

Cas de Haan

Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad

Op 21 januari overleed Caspar de Haan, gildebroeder van dit gilde op 72-jarige leeftijd. Cas was in diverse verenigingen een actief en dynamisch persoon. Na de uitvaartdienst in de Catharinakerk werd Cas op de parochiebegraafplaats naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Postbus 129 / p.o. Box 129
Hazestraat 52
5550 AC Valkenswaard, Nederland
Telefoon 04902 - 19659

Wat levert Vollenhoven allemaal?

Zonder nu direkt in details
te treden, levert Vollenhoven:

Vloeibare brandstoffen

- benzines
- gasolie
- dieselolie
- huisbrandolie
- petroleum
- zware stookolie
- LPG

Smeerolie

- alle industrie-
smeermiddelen
- motoroliën
- bekistingsoliën
- hoogwaardige
smeermiddelen

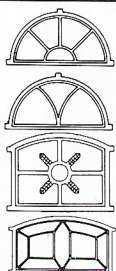
VOLLENHOVEN GROOT-OLIE
Goirke Kanaaldijk 221 Tilburg Tel. 013/681926

RESTAURATIE-ATELIER DE TIENDSCHUUR

Reeds jaren ervaring met
archief- en textielconservering

Kapelaan Poellplein 1, 5046 GV Tilburg, telefoon 013 - 368355

MUURWERK
HEKPIJLEN
SMEEDWERK

GERJSJES

SIERHEKWERKEN

**GERJSJES GIETIJZEREN
RAMEN B.V.**

Berkdijk 13A,
5271 SR St.-Michielsgestel
Bedr. terr. Venkant

Tel. 04105 - 13471 Fax 16968

Zend mij informatie over: ☐ sierhekwerken
☐ smeedwerken
☐ gietwerken

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Telefoon: _____

In gefrankeerde envelop zenden aan nevenstaand adres

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
DORPSSTRAAT 54
5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
TEL. 04920 - 50792
FAX 04920 - 22269

GILDE UNIFORMEN
EN ONTWERPEN
CROOJMANS
BERG 38
NLIENEN
040-831412
OOK REPARATIES
EN VERANDERINGEN

BAVARIA

BIER